

hazafias ünnepélyt rendez a következő műsossal: 1. «Talpra magyar.» Éneklő a coll. főgimn. «Dalkör»-e. 2. Elnöki beszéd. Tartja Szigethy Lajos dr. a «Magyar Társaság» elnöke. 3. Szavaltat. Előadja Kázsley Béla 8. o. t. 4. Quartet. Előadja 4 főgimn. tanuló (nevök illetve szereplésük bizonytalan). 5. Alkalmi felolvasás. Irja Flória Károly 8. o. t. alelnök. 6. Ének. Előadja a «Dalkör». 7. Rákóczi induló. Előadja a főgimn. «Zenekör».

A m.-szigetevi ev. ref. lyceum ifjusága február 9-én tartotta hangversenyyel egybekötött táncmultságát. A tiszta jövedelem a lyceum kebelében fennálló ifj. önképzőkör, zeneegylet és dalárda javára fordítatik. A diákok ezen multságára, mint rendszeren, most is elég jól sikerült.

A késmárki evangélikus lyceum febr. 16-án tartotta tizenharmadik rendes gyűlését. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Kovács J. VII. o. tanuló tartott fölolvastat a prózáról és költészetéről, melyért neki a kör jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Ezután Róth B. VIII. o. tanuló szavalt Arany J. «Egy életem, egy halálom» című versét, szavaltatának a kör az első fokot adta meg. Ezután Magi E. (VIII.) és Grünfeld M. (VII.) bírálók a «Messze, messze» című verset bírálták. Véleményöket a kör elfogadván, a másodfokra érdemesítettet. Szerzője az «Anonymus» álnév alól kibontakozván, Kovács J. VII. o. t. lett. (K. J.)

A pápai ev. ref. főiskolai ifjusági képzőtársulat az 1894—95. tanévre a következő pályakérdéseket tűzte ki: Szabad tárgyak: Népdal, jutalma 10 frt; óda, jutalma 10 frt; beszély, 1. díj 3 arany, 2. díj 2 arany; költői levél, jutalma 12 frt. Műfordításra: Ilias XXIV. énekének 468—595-ig terjedő sorait, fordítható Alexandrinusokban is, jutalma 10 frt. Egyházi beszéd Jakab I. levelének 17. verse alapján, jutalma 12 frt. Történeti értekezés: II. Endre és jeruzsálemi hadjárata, jutalma 20 frt. Irodalmi értekezésre: Kármán József és Uraniája, jutalma 25 frt. (Csomasz D.)

Szerkesztői üzenetek.

Sramkó L. R.-Szombat. Pályázhat. **Aurora** 1. Helyszüke miatt szorult ki. 2. Ha jók, igen. 3. Kikerülte figyelmünket. **Scheicher A.** Losoncz. Kérjen Ruzicska Armin antiquariustól Bpest. Muzeum-körüt egy katalógust. Vörösmarty munkáit ugyanott 8 kötetben 25 frtért megkaphatja. **Sziklai J.** Eperjes. Csak nem képzeli, hogy mi még Kossuth képeket is szerzünk magának. **Löwenherr Zs.** Temesvár. Csak küldje be a tudósítást. **Baruch E.** Nyíregyháza. Onnét még nincs tudósítónk.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

de az elsőség a főjegyző. **Jaszenovics J.** Déva. Bem József tábornok a lengyel és magyar szabadságharcz híres hőse Tarnowban, Galicziában született 1769, meghalt 1850. decz. 16-án Aleppóban, Szíriában. **Grünhut R.** Pályázhat. Küldhet, de csak jókat. A lapokat a kiadóhivataltól kérje. **Vincze A.** Nyitra. Azt a szerkesztőség nem tudja, csak a kiadóhivatal mondhatná meg. A pályázatot nem kell jelzés levél alatt küldeni. **Fischer M.** Lugos. Elfogadjuk, de nem kap érte semmit. **Hennefeld P.** Kassa. Hányadik osztályba jár, attól függ. **Szruka Gy.** Szarvas. Tőlünk nem kaphat, csak a szerzőtől. **Kocsis J.** Szatmár. Részletfizetésre nem lehet kapni. Másik kérését azért nem teljesíthetjük, mert nincs reá fizikai időnk. **Davidovics D.** Munkács. A lapot nem azért kell jártni, hogy az előfizető neve «benne legyen», — mi pedig nem tölthetjük meg azt csakis rejtvény-megfejtők neveivel; rejtvényeink oly könnyűek, hogy azokat bárki is megfejtheti, azért hát csak meg kell fejteni négyet s akkor a neve benne lesz. Előfizetni mindig lehet, sőt még a mult évfolyamot is megrendelheti. A pénzt a kiadóhivatalba küldje. **Varga E.** Debreczen. E számban megtalálja kérdéseire maga is a feleletet. **Fischer J.** N.-Szombat. Legjobb magy. irod. történet Beóthy Zsolt egyet. tanaré, két kötet ára 5 frt, vagy az ő szerkesztésben megjelenő Irodalom történet, melyet az Athenaeum ad ki füzetekben, eddig 30 füzet jelent meg s egy füzet ára 40 kr. Ez a legteljesebb, legnagyobb és legjobb irodalomtörténet, mely nálunk eddig megjelent. Irjon érte Bpestre az Athenaeum r.-társasághoz, Ferenczter. **Tattárszky A.** Kassa. Azokat az alapszabályokat nem fogja megkaphatni senkitől sem s miért és azért nem közöljük kérdését, mert az ilyen kérdéses hirdetésekkel teljesen fölhagytunk, amúgy is kevés a helyünk. Lehet, de onnét már más is ajánkozott. **J. J.** Sz.-Ujvár. Talányai nem közölhetők. **Hodács A.** Szeged. Hogy éppen magát fölveszik-e, nem tudjuk, de sok szemümba már a negyedik osztálytól kezdve fölvesznek így Győrben, Pécsen, Esztergomban stb. Folyamodni az évvégi bizonyítvánnyal kell, de sietni kell, mert a concursusok július első napjaiban szoktak lenni. Tiszta jeles bizonyítvány mellett néha, rosszabb bizonyítvány mellett mindig kell protekció is. **Kocsis J.** Rosz bélyegek és rosztollak gyűjtésére, engedjen meg, már nem vállalkozhatunk. Ha akarja azonban, szerezzen gyerekeket szívesen gyűjtünk s ha előfizetőink beküldenek néhányat, akkor szívesen elküldjük önnek. **Sajovitz S.** Beeskerek. Számítási feladványai közölhetlenek. **Berkovics M.** Tata. Nem közölhető. Az illető számokat kérje csak a kiadóhivataltól. Versét im itt közöljük:

1. Oly sokszor látom a csillagokat
Sokszor a csendes éjben,
Midőn a házban mindenki nyugszik már
Napi dolgom rendben.
2. Mennek jobbra majd meg balra,
Mint báránykák réten,
Majd csoportban, majd szétszórva
Mint gyöngyök zsinegen.

A többi strófát csupán hely hiánya miatt nem adhatjuk: nagy sajnálatunkra, mert olvasóinkat igazán nagy élvezettől fosztjuk meg ezáltal. **Kerekes A.** Déva. Kérjen mutatv. számot Bódogh János őről (Bpest központi távirda), ő a gyorsíró egyesület igazgatója. **Bányász J.** Bpest. Kérjük, ne küldjön olyan sokat. Verséit köszönjük, csak igen kitünő dolgokat közölhetünk. Talányai közt egy-egy jó is akadt, — a rosztollakat nem használhatjuk.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL

főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvénytársaság.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Lónyal-utca 9.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számlítanak.

RÓZSAVÖLGYI GYULA.

A fő- és székváros tanügyi osztálya vezetőjének arcképét mutatjuk be olvasóinknak.

Rózsavölgyi tanácsos saját szorgalma s képességei révén emelkedett mai díszes állásába, s így az ifjuságnak valóban mintaképül állítható mint oly férfi, a kinek pályáját a törekvés, szorgalom és a tehetség utja jelzi.

Rózsavölgyi Gyula 1851. márczius 30-án született Nagy-Kanizsán, hol atyja tanító volt, ki kiváló gondot fordított fia nevelésére.

Gymnasiumi tanulmányait Budapesten végezte, a jogi szigorlatokat Győrben tette le s, már 1870-ben a honvédelmi miniszteriumba lépett, a melynek fogalmazói állását 1874-ben a fővárosi szolgálattal cserélte föl, melyet a katonai ügyosztályban kezdett meg. 1882 óta mint jegyzőnek alkalmat nyílt széles körű ismeretekre szert tennie.

Négy évig a főpolgármester mellett, majd 1890 óta mint főjegyző az elnöki személyügyi osztályban működött. 1892. január óta a főváros tanügyi osztályát mint tanácsos vezeti azzal a páratlan buz-

galommal s odaadással, mely őt egész közpályája alatt jellemezte.

Rózsavölgyi tanácsos a legnehezebb pozíciók egyikén áll, a hol sok tapintatra, nagy körültekintésre és elfogulatlanságra van szükség. Az ő nyugodt temperamentuma, az ő derült kedélye kell hozzá, hogy a gyakran nehéz helyzetekben helyt tudjon állani.

Mi, a kik nem állunk az ő hatásköre alatt, tisztelettel és elismeréssel hajolunk meg előtte, mert tudjuk felőle, hogy az általa képviselt ügy jólétét szíven hordja, és hogy nemesak a nagyok, hanem a kicsinyek számára is megnyílik ajtaja és ezeknek igazságos ügyeit is szívesen meghallgatja.

Működésének a fővárosi tanügyi történetében máris sok látható nyoma van s adja Isten, hogy minél tovább vezesse a főváros szellemi jólétének, haladásának előmozdítására s legyen az ő működésének hosszú láncolatával tele az az arany könyv, melynek első lapjait oly rövid idő alatt már meg kezdte írni.

IRODALMUNK JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

VIRÁG BENEDEK.

(1752—1830.)

Virág Benedek 1752. született N.-Bajomban, Somogy megyében, 1775-ben Pesten szent Pál szerzetébe lépett, hol a filozófiai s majd Pécselt az egyházi tudományokat tanulta. Pappá szentelése után 1781-ben a fehérvári gimnáziumban tanár lett, a hol öt év mulva szerzetének föl-
oszlátását megérte. Betegsége miatt 1794-ben nyugalomba vonulván, először Pesten, azután

Budán vett lakást, hol csekély jövedelméből visszavonultan élve, egészen az irodalomnak élt. Itt édesgette magához azokat a jobb indulatu ifjakat, kikben tehetséget vélt fölfedezni s azt kifejleszteni, nemesíteni törekedett. Itt bámulták kis lakásában barátai és tisztelői benne a nyájasságnak, egyenes és tiszta léleknek, a kevéssel való megelégedésnek, a nemzet művelődéséért égő szívnek, az elöítélet nélkül levő nagy elmének és magához vonzó szelidségnek ritka példáját. Itt készíté nagyobb részét azon munkáinak, melyek őt halhatatlanná teszik. Jelesebb munkái: Egész Horacius fordítása, melynél jobb fordítás alig van más nemzeteknél is; Poetai munkái: Hunyady László szomorujáték, költemények Phaedrusként, Horatius poetikája, Magyar prosodia, poemák, Thalia, Euridike, Magyar lant. Prózában irt művei: Lelius és Cató Cicero ből s a Magyar Századok két része.

Haláláról Vörösmarty Horváth Ferencz ráczkevei espereshez irt levelében (1830. febr. 1.) ezeket írja:

Szegény Virágot eltemettük. Halála, mint többnyire minden literátoré, rettentő például szolgálhat mindennek, ki az ügyefogyott magyar

literatura kopár mezejére az élet utjairól eltévedni elég boldogtalan; ha az ilyent valami rettenthetné. Szegényen s elhagyottan halt meg, egy-két jó barátja segítette, tehetős ismerősei nem úgy, mint illetet volna. A gyermekessé vált öreg mindenét elajándékozta, vagy meglopotott, mert gondviselő nélkül élt gyámoltalan öregségében s szükségét csak azért nem szenvedett, mert egyszerű böles élete kevéssel elégedő volt. Azon éjjel, hogy a gutaütés eltehetőtlentette, tyukja fejénél ült, kutyája mellette az

ágyon s maeskája rajta járt. Ezek voltak öröklatai az emberektől elhagyottanak, s mint mondják, egy összerágott czinkanál hevert székén, melylyel hihetőleg orvosságot akart bevenni. Az ajtót háziasszonya úgy törette rá éjnek idején, de még ekkor is szűken, utóbb pedig már későn jött az orvosi segedelem. Ő nem vesztett, de minket bánt sanyaru halálának meggondolása stb.»

Igy ír Vörösmarty Virág Benedekről, arról a jó lelkű öreg íróról, a kit mindnyájan szerettek az akkori írők közül, s a ki szűk szobácskájában, vagy a Dunaparton, hol sétaít végezni szokta, szívesen elbeszélgetett az ifjabb nemzedék-

kel, buzdítva, biztatva őket és lelkesedve a magyar irodalom iránt, végig álmodva annak fényes jövőjét, — míg ő maga a legnagyobb szükségben és nélkülözések közt — mindenkítől elhagyatva — könyveinek és írásainak élt a Tabán egy félreeső kis utcájában, valahol a mai Döbrentei-utca közepe táján.

Ott pihen az agg költő a Német-völgyi temető sarkertjében, emlékezetét a hálás ifjuság minden évben megüli egy koszorúval, meg egy emlékbeszéddel.

—y.

Milyenek leszünk férfikorunkban?

Lélektani tanulmány, írta: Szitnyai Elek tanár.

Tizenöt éve kertészkedem már abban a kertben, melyben a legesodásabb virágok fejlődnek. Mert csodás hely az iskola az ő különböző virágaival. Tizenöt éve, hogy vezetem, tanítom, nevelem a kezemre bízott növendékeket s ez idő alatt sokféle bimbót láttam fejlődni, kinyílani, virággzani és elvirággzani. Figyelemmel kísértem kicsi és nagy fiukat s szerető érdeklődéssel kísérem férfi korukban is.

Szerzett tapasztalataim és tanulmányaim alapján, mert mellekesen jegyzem meg, hogy lélektant is tanítok, sokszor magam elé képelem az egyik vagy a másik fiut, hogy minő lesz ifju korába, és az ifjut, hogy milyen lesz férfi korában? Sokan kérdeni fogják talán, lehet-e erről magunknak némi igaz képet alkotnunk, lehet-e így a jövőbe bepillantnunk? E tanulmány czélja éppen ez kérdésekre felelni.

A természetben sehol és semmiben sincsen ugrás. Minden fokozatos fejlődés. A jelen mindig a múltban hatolt erők, viszonyok, körülmények eredménye, a jövő pedig a jelennek természetes következménye. A physika, chemia, növény, állat és ásványtan, a történelem minden tüneménye azt mutatja, hogy minden okból történik, hogy minden állapot egy előbbi állapotnak természetes következménye. A levélről a leendő virágra, a virágról a leendő gyümölcsre lehet következtetni. Joggal írta azért egy böles ember: a lepke már a hernyóban van meg. Már ezen lehet látni jövendő szárnyainak színvegyületeit. Nézzétek a fejlődő ifjut, és felfedezitek rajta azon színeket, melyek férfiruháját egykor díszíteni vagy eszűfitani fogják.

Fáy András, nagy gondolkodó azt mondotta egyszer: háromszor születik az ember, szüli őt a természet, a nevelés és a körülmények. Ez annyit jelent, hogy az ember életére, jövőjére főleg három dolog van befolyással, az hogy mit örökölt, milyen testi és szellemi tulajdonokat, hogyan nevelték és milyen körülmények közé jutott. De ennek tudása még nem vezet czélunkhoz. Hiszen bárki is ellenvethetné: a természetben nemcsak öröklés van, hanem alkalmazkodás is, azaz a meglévő tulajdonok változhatnak. Vagy nem változnak az emberek? Bizony változnak. A beteges gyermekből egészséges ifju, a pajkos gyermekből komoly férfi, a tolvaj gyerekből önzertes ifju lesz stb.

Ha tehát az ember fejlődik és változik, hogyan lehet mégis jövőjére következtetnünk? Egy kérdés azonnal közelebb vezet. Kérdezzük

van-e ezen fejlődés és változás között valami, a mi állandó, vagy a mi legfeljebb csak erősödik vagy gyengül, de mássá át nem változik? Van, és éppen ez lesz a kérdés lényege. Mi tehát az, a mi az emberben a sok változás mellett megmarad, a mi tehát a jövőnek is némi képét adja?

Ha tehát a jövőbe akarunk pillantani, vizsgáljuk először a jelent, annak változó és változatlan elemeit. Minden ember mindennek előtt testszervezetet örököl szülőitől. A testszervezet, az arcz, a vonások oly tulajdonok, melyek normális körülmények között, lényegileg nem változnak, úgy hogy egy ifju egész külső képe férfi korában sem fog átalakulni s mi egy ifju képe után a férfi képét is elképzélhetjük magunknak. A kinek ifjukori és férfikori fényképei vannak, az meggyőződhetik, hogy arczának lényeges vonásai férfi korában is ugyanazok. Innen van, hogy ifjukori barátainkra férfi korunkban is könnyen ráismerhetünk. Nagyon könnyű a jövő külső képének elképzélése különösen akkor, ha a gyermek valamelyik szülőjére hasonlít. Ha nem hasonlít, akkor az ifju jelen vonásainak élesebb és tisztább kidomborodása fogja a férfi külső képét alkotni. Van már tehát egy elemünk a testalkotás és a vonások, melyek a jövőben sem fognak lényegileg változni. Hangsúlyozzuk azonban, hogy normális viszonyok között, mert hiszen nagy betegség, sérülés stb. itt most számításba nem vétetett.

Az ember azonban nemcsak testi, hanem lelki tulajdonságokat is örököl. A felfogás, emlékezés, gondolkodás könnyűségét, gyorsaságát, azt, a mit röviden észnek nevezünk, szinte örököljük. Ez a tulajdon szintén állandó elem. A kinek a milyen esze volt ifju korában, olyan lesz férfi korában is. Csak ismereteink nőnek, gyarapodnak, de a gondolkodás minősége nem fog megváltozni. A nehéz felfogásu, nehezen gondolkodó ifju, nem lesz mély és könnyű gondolkodású mint férfi sem. Genialitást nem lehet nevelni és fokozni, miként általában szellemi erőket nem lehet teremteni, csak felkelteni. Ha megvannak, akkor utat törnek maguknak és az akadályok ellenére is érvényesülnek. Azért mondja Madách is:

«Kiben erő van és Isten lakik,
Az szónokolni fog, vés, vagy dalol;
Ha lelke fáj szivrázóan zokog.»

A rossz tehetség rossz fog maradni a férfi korban is, a jó pedig akkor is megmarad. Ha egész Lexikont könyv nélkül fog tudni valaki, ha a természettől nem jó eszű, minden tudománya hasztalan marad. Ha az agyidegrend-

szernek nincs meg a vele született készsége, vagy dispositiója, hasztalanul próbál ott az emberi elme javítani. A férfi észtehetségét már az ifjában láthatjuk, vagyis más szóval az ifju észtehetségéből a férfiú észtehetségére következtetünk. Ezt azért is merem ki írni, mert biztos vagyok benne, hogy ez senkit elkedvetleníteni nem fog már azért sem, mert nincs az a rossz tehetség, mely ezeket magára vehetné, vagy is nincsen olyan ember, a ki beösmerné, hogy ő rossz tehetség. Joggal mondja azért Emerson, a világhírű amerikai író: «A természet soha sem felejtí az opiumot, vagy büfelejtőt valahányszor teremtményét valamely fogyatkozással, vagy nyomoreksággal sujtja, bőven rakja mákjait a sebire s a sérült vigan megy át az életen, mit se tudva nyavalyájáról, pedig mindenki ujjával mutat rá mindennap.»

Vigasztalásul azonban hozzá fűzhetjük: gyenge tehetség mellett is lehet valaki boldog, hasznos tagja az emberi társaságnak.

(Folyt. köv.)

Gyermek ismerőseim.

I. A „czukorbaba.”

Gáspár Gyula még csak a gimnázium első osztályába járt, de már oly sokat tudott, mint egy ötödosztályú deák s annyit olvasott, mint nagyon sok ugynevezett tudós ember, a ki érti azt a mesterséget, hogyan kell egy könyvet csinálni sokból.

A kis Gyula már nem olvasta az ifjusági lapokat, a gyermeklapok pedig éppen bosszantották — naivságukkal. Szívesen olvasta a napilapokat, nagyatyjához járt vagy négy mindenféle pártállású lap s nagyanyjának szépirodalmi lapjait valóssággal falta. Sokat olvasott utazásokat, Robinsont, Rüstig Zsigmondot, Simonyi Jenő könyveit már régen olvasta s azokról csak fitymálva beszélt; Tom-Tit könyvében éppen nem talált gyönyörűséget, azokat a játékokat szörnyű «gyerekes»-nek találta. Olvasta a regényírókat s főképp az ujakat s mert nagyszülei gondoskodásából már tudott francziául beszélni, nevelőnője regényeit is szívesen olvasta.

Igaz, meg is kellett volna említenem, hogy Gyula szülei korán elhaltak s nagyszüleinél nevelkedett. A két jó öreg még a szellőtől is óvta a kis unokát s csak nagy nehezen vehette rá őket a házi orvos, hogy nyilvános iskolába adják a fiut, midőn az elemi osztályokról, mint magántanuló levizsgázott. Az a hatalmas érv döntött, hogy Vilmos császár fiai sem zárko-

nak el más halandók gyermekei elől s azok is eljárnak nyilvános iskolába.

Nagyapa kísérté el Gyulát az iskolába s ő várta már a kapunál az előadás végén. Nem tudjuk ugyan, hogy mit érezett Gyulácska, midőn a szünetek alatt iskolatársait az udvaron futkosni, tornászni, akrobatáskodni s midőn a tél beütött, hógolyókkal dobálózni látta: de sejtjük, hogy magas megvetéssel nézte ezeket az «illetlenségeket», «gyerekeskedéseket», vagy tán feltámadt volna a lelkében a sejtelme annak, hogy neki is ugy kellene tenni? De jaj! mit csinált volna a nagymama, ha egyszer látta volna a többi gyermekekkel dobálózni? Különben is Gyula lelkében ha feltámadt is, bizonyára csak pillanatokig tartott annak a sejtelme, hogy ő neki is jó volna egy kissé mozogni, talán ugrálni is. De a mint haza került, érezte, hogy mindez hozzá nem illő gyermekes pajkosság s csak utcai gyermekekhez illő megfeledekezés volna s hegedűjéhez, franczia olvasmányaihoz fordult, vagy ha nagyon szép idő volt, a nagymamával és a nevelő nénivel ment sétálni.

A kis Gyula mindezeknél fogva nagyon olvasott, sokat tudó, a felnőtteket is bámulatba ejtő kis gimnazista volt. De az arczáról is le lehetett ám sokat olvasni annak, a ki az emberi arczról tud olvasni. S a mit arról leolvashatott az ember, azt röviden így fejezhetjük ki: korán érett gyermek.

Láthatjátok gyümölcséréskor a kertben, hogy a fák gyümölcsei között, midőn még valamennyi zöld, van egy-kettő, a mely már érettnék látszik. Az ember letépi, szétvágja és akkor látja, hogy egészen férges a belseje. Szegény kis Gyula is ilyen volt.

A második osztályba járt, nyurga, sápadt fiú volt, kényes természete miatt társai csak czukorbabának hívták. Nagy okos kék szemei, amelyek egy kissé be voltak esve, önkénytelen is rokonszenvet és részvétet keltettek iránta. Másrészt, midőn pajtásainak egy-egy hibás feletére keskeny halavány ajkai gúnyosan szét húzódtak s azok a szelid okos szemek némi kicsinyléssel tekintettek a tudatlanra: az ember kísértetbe jött, hogy külön leczkét tartson neki az elbizakodottságról s a társak iránt való szeretetről.

Még az év elején történt, midőn a hűvösebb őszi napok beköszöntöttek, hogy Gyula elmaradt az előadásról. Nagyatyja jelentette be, hogy beteg, meghült s elmaradása kimentését kérte. Ez időtől fogva sokat betegeskedett. Egy nap jött előadásra, másnap nem.

Rászántam magamat, hogy beszéljek nagyszüleiével s ha lehet, rábírom őket, hogy egy

ideig ne engedjek őt olvasással, tanulással foglalkozni, hanem minél több időt töltsenek vele a szabad levegőn.

A nagyszülők rábeszélésemre hajlottak s a kis Gyula azt hiszitek szívesen ment ki a szabad levegőre? Dehogy! már annyira szenvedélyévé lett az otthonülés és az olvasás, hogy nagyszüleinek mindig sok rimánkodásába, a házi orvosnak sok és szigorú sürgetésébe került, ha rászánta magát a szép októberi napokon a hosszabb sétára. S mivel ez mindig nagyon kifárasztotta s utána nyugtalanul aludt, végre az engedékeny nagyszülők is felhagytak a sok rimánkodással. Csak a házi orvos és én nem szüntünk meg sürgetni a szabad levegőn való mozgást.

Midőn a tél beköszöntött, egy kis összeesküvést szöjtünk én és a doktor. Pompás téli nap volt. A nap csillogott a havon, mely ropogott a járó-kelők lábai alatt.

Az emberek a hidegtől kipirult, de vidám arczezal siettek az utcákon, s számosan tartottak a jégpálya felé, hogy a csendes mosolygó téli napot felhasználják a testedzésre. Ilyen napot vártunk mi. Elmentünk Gyulához s minden vonakodása daczára, melegen felöltöztetve, beleültetjük a szánkóba s vágattunk ki a jégpályához.

Midőn odaértünk, száz meg száz korecsolyázó lepte el már a pályát; kettesével, magánosan és füzérben, kipirult arczezal, vidáman kaczagva suhantak, lejtettek, kergetőztek, köztük többen Gyula iskolatársai közül. Gyula meglepetve nézte a tündéri látványt, mely szeméit kápráztatta, különös figyelemmel nézte társai ferge s ügyes mozdulatait.

Mikor láttam, hogy érdeklődése fel van keltve, a hazamenésre szólítottam fel. Mily nagy lett azonban esodálkozásunk, midőn Gyula arra kért, hogy még egy kissé maradjunk. Persze, szívesen maradtunk.

Végre azonban hazamentünk. Gyula egész uton szótalan volt; de mikor haza érkeztünk félénken kérdezé: «Mikor megyünk ki újra a jégpályára?»

Szívesen megígértük neki, hogy másnap is kiviszzük. Az idő állandóan kedvezett. Kimentünk háromszor szánkón, negyedszer már gyalog s egy hét múlva Gyula evvel a kérdéssel fordult hozzám:

— Tanár ur! nagyon nehéz megtanulni korecsolyázni?

— Dehogy nehéz! felelém, csak egy kis bátorság kell hozzá.

— Én szeretnék megtanulni!

— Mi sem könnyebb édes Gyulám. Még ma vesznünk korecsolyát s holnap elkezdjük.

A nagyszülők eleinte kételkedve ráztak fejüket, mikor a korecsolyával, mert hazamenet mindjárt vettünk, beállítottunk s előadtuk Gyula kívánságát; de a következő nap elosztatta kételkedésüket. Türelmetlenül várt bennünket s a mint érte mentünk, azonnal jött velünk.

Minek irjam le a tanulás nehézségeit? Minek mondjam el, hogy az első esések után kezdett csüggedni s a siker felől már magam is kételkedni kezdtem? Sok bátorításra volt szükség, de végre a dolog ment, Gyula már annyira megkedvelte a jeget, hogy sem a hidegtől, sem az eséstől nem félt. Kezdetben csak egy fél óráig voltunk künn, hová-tovább hosszabb időt töltöttünk a jégen. Gyula napról-napra erősödött, arca pirosodott. Társaival a jégen kezdett barátkozni s azok is közeledtek hozzá, midőn látták a közeledést. Mire a tél végére jutottunk, Gyula tökéletesen tudott korecsolyázni és — tökéletesen meggyógyult.

Nem volt már czukorbaba, hanem ép oly edzett, ferge fiú mint társai, akikkel most már szívesen ugrándozott a folyosón, kergetőzött az udvaron, játszott a mezőn, midőn a tavasz kinyílt.

A nagyszülők nem győztek eléggé hálálkodni, midőn az orvos vidám arczezal mondá: «Meg van mentve!»

Az egykori czukorbabából erőteljes férfiú lett s egyike közéletünk legkimagaslóbb alakjainak. Élő bizonyítéka annak az igazságnak, hogy: «Ép testben lakik ép lélek!»

Anti bácsi.

Fiamnak.

Arany költeményének poetikai fejtegetése.

— A Tanulók Lapja számára írta *Krajcsorics* Soma főgymn. tanár. —

A következő versszakban az ember társadalmi állásának keserőségeit tárgyalja, tehát a «hivatallal járó bajokat».

5. Majd ha játszó társaid közül
Munka hí el. — ugy lehet korán —

ha az ifjúkor gondtalan örömeitől válnod kell s komoly, szigorú hivatalt vállalnod, még pedig «ugy lehet, korán», mert szegény vagy, vagyont nem örökölsz s hogy megélhess, mihamarabb magadnak kell gondoskodnod kenyeredről:

S idegennek szolgálász eszközül.
Ki talán szeret . . . de mostohán!

Keserítő már az a tudat is, hogy «idegennek» kell szolgálnia, hátha még úgy jár, mint atyja, hogy pontos, derék munkálkodásért szeretik ugyan . . . de mostohán! mint hasznos eszközt megbecsülik szóval, de azért anyagi bajokkal kinlódni hagyják minden jutalmazó segély nélkül. Atyjával a forradalom alatt még az is megtörtént, hogy fizetése nem egyszer a zavaros viszonyok miatt el-elmaradt. És a szerénység, a jellemnek e nem gyümölcsöző virága, a sérelmeket némán elnyeli, sőt rejtegeti fájdalmát, megnyugvást csak lelkieken lelhet s azért

Balzsamul a hit malasztja légyen
Az elrejtett néma könnyeken.

És hogy a vallásban kereshető és lelhető vigasz csakugyan bekövetkezzék, már most jó korán

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

E versszak a költeménynek éppen a közepét foglalja el s azt két egyenletes részre osztja nemcsak alakilag, hanem tartalmilag is. A földi kinok közül ugyanis eddig csak az anyagi viszonyokra vonatkozókat adta elő, a következő szakokban az erkölcsi szakokat tárgyalja, míg a közepén álló negyedik strófában a kétféle baj mintegy összeolvad, a mennyiben a hivatalos állással nemcsak anyagi, de erkölcsi sérelmek is járhatnak s a vigasztalás is mind a két fajta bajra szól. Valószínű, hogy ezt a keresztesedést a bajoknak akarta a költő a keresztrimek által külsőleg is jelezni; legalább semmi más alapját a forma következetlenségének nem fedezhetjük fel.

Az ötödik versszak tárgyát a morális bajok képezik:

5. Majd ha látod, érzed a nyomort
Melyet a becsület válla hord;
Megtíporva az erényt, az észet
Míg a vétek irigységre készet,
S a butának sorsa földi éden:

Minő megható, igaz képe társadalmi életünk romlottságának! Ott «látod» t. i. embertársaidon s «érzed» magadon a becsület nyomorgását, az erkölcs eltapodtatását, a tehetség és tanulmány mellözését s a pártolt kegyenczeknek — legyenek bár buták — boldogulását. Itt állasz Herkulesként: előtted az erény képe oly szomorú, a véteké oly csábító, hogy tán megirigyeled és tán meg is kívánod s lelked ingadozni kezd. De akkor

Álljon a vallás a mérlegen,

Kövesd a vallásban istentől megjelölt utadat,
és hogy kísértetbe ne essél, imából meríts erőt
a rendületlenségre és

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

A költő most a legnagyobb rosszra tér át: a haza szenvedésére, a honfium keservére. Lelkében még élénken él a forradalom gyászos emléke, mely «lelkületére — mint maga mondja költeményei előszavában — olomsúlylyal borult.» Hisz még a ig hangzott el az utolsó kardcsörrenés s a megaláztatás keserves fohásza a mult őszszel. És itt a jövő borus képe előtt szorongó aggodással mondja még kicsi fiának a fájdalmas paradoxont:

6. És ha felnővén tapasztalod,
Hogy apád földje nem honod,
S a bölcsöd és koporsód közti ür
Századoknak szolgált mesgyeül:

azaz: ha felfoghatod majd, hogy életed közben oly események zajlottak le, melyek történelemben korszakot zárnak be, melyek megingatják hazád alapjait s úgy kiforgatják nemzeti életünket, hogy rá nem ismerünk apáink honára, oh akkor

Lelj vigasztalást a szent igében:
«Bujdosunk a földi téreken.»

Végső vigasztalás itt a vallás, mely menyországot ígér, hova elvégre mindnyájan eljutunk s hol földi bujdosásunk után örök közös hazát lelünk. A vallás tehát még e legfőbb bajért is kárpót, csak

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

A hatodik versszakkal be van fejezve a költemény tárgyaló része: következik a befejezés a hetedik versszakkal. A honfium keservei a legnagyobbak, az erény rabsága a legfájdalmasabb, e kettőnek orvoslását kell első sorban remélnünk, e nélkül fellázad az ember istene ellen:

7. Óh remélj, remélj egy jobb hazát!
S benne az erény diadalát:
Mert különben sorsod és e föld
Isten ellen zügolódni költ.

E fenséges szavak a lyrai felhevülés e felső fokán egyszersmind a vallás hatalmát és szük-

*A költő honfiumi reményei azonban a leveretés után sem haltak ki végképen, sőt «Egressy Gábornak» visszatértére irt gyönyörű ódájában szebb jövő reményét is zengi:

Igen! visszatérted a jövőre zálog:
S én, kétségbeesett, most remélek, várok
Boldogabb idöket;
Még sötét az égbolt, de borus határán
Kezdi már jelölni egy fésző szivárvány
A síró fehéket.

És a boldogabb idöket most a szerencsés kiegyezés és egyesülés óta mind több okunk van remélni!

séges voltát a legmagasb fokon esetelik, mint a mely megóv a meghasonlástól önmagunkkal és a világ folyásával, megóv hát az istentagadás kárhozatától. A vallás eszméje itt hivatása és hatalma tetőpontján ragyog fel s ezzel az óda alapeszméjének fejtegetése véget ér. A vallás égbe emel, hova az ifjukor ábrándjai szállnak, boldog, kinek lelke odaszokik s azért biztatólag szól kis fiának bucsuzóul:

Járj örömmel álmaid egében
Utravalód e csókom legyen:

Utravalóul az életre szeretete zálogát, a csókot adja s még egyszer lelkére köti, hogy

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

Hitvallás és szeretet! A bucsuszózat nemcsak édes fiának szól, hanem valamennyiünknek, az egész magyar ifjuságnak!

Fogadjuk is meg!

(Vége.)

Két bujdosó.

Vad-regényes tájon árván, elhagyatva
Bujdosik az erdő csörgő kis patakja.
Kérdem tőle halkán: merre léssen utja?
De maga se tudja.

Bujdosója vagyok én is e világnak,
Engem itt e tájon többé nem is látnak.
Messze, más vidékre megyek én el innen,
Úgy sincs senkim itten.

Erdő kis patakja, ha már ez a sorsunk,
Hogy e kerek földön örökké bujdosunk,
Tűrjük békességben s el ne hagyjuk egymást,
Könnyebb lesz így — meglásd.

S aztán, hajh, ki tudja: hátha egykoron még
Számunkra is rendel nyughelyet a jó ég!!
Te megpihensz talán a tenger mélyében:
Én a sir ölében!

Keszthelyi.

☞ király könyve.

— Irta: Mosdósy Imre. —

(8. folyt.)

— Jaj, mit mond a fiam, kiáltá siránkozva Misó. Vége van! Elment, rászédett a furfangos eszével. No még ez se esett velem. Oh az én palócz eszem! Oh . . . az én eszem! Anyjuk, kiáltá a feléje közeledő öreg asszonyra, megszökött az olasz . . .

— Jaj, mit mond a fiam, a lellem fiam . . .

Te apjuk, tüzet hamar a hegytetőre, talán megfogják.

— Igazad van, kiáltott Misó, és azzal szaladt a kunyhó fölötti hegycsúcsra — összehalmozott ott egy csomó száraz galyat és rőzsét, meggyújtotta s csakhamar hatalmas lángoszlop emelkedett fel az éjben a Mátra ormáról. Vörös fény világított messze . . . bevilágított még a tári várba is . . . ama kis ablaknyíláson is behatolt egy sugár, a mely Misó börtönén volt vágva.

Misó éppen azt álmodta, hogy ég a Mátra teteje s ijedtében fölébredt . . . Hát észreveszi, hogy észak felé messze, messze, a Mátratetőn csakugyan tüzet raktak az emberek.

— Idegen tévedt a huták közé, betyárt hajszolnak a szénégetők — mormogá magában és sokáig nézte a világosságot, míg csak azt a felkelő nap erősebb fénye, mely legelőször érinté a hegycsúcsokat, el nem nyomta egészen.

Akkor újra elnyomta az álom . . . Édes anyjáról álmodott . . . Azt álmodta, hogy az ölében ült, az simogatta feje fűrtjeit és könnyezve mondogatta neki: Látod fiam, látod, mért hagyta el apád, anyád gunyhóját, dicsőség és hírnév után vágytál és most veszedelembé jutottál. Szomorúságot, siralmat hoztál anyádra, apádra . . . Ha te elpusztulsz, ki lesz a mi gyámolító fiunk késő venségünkre . . .

Misó keservesen sirt . . . A kimerültség is okozhatta, de elég az hozzá, hogy a hideg börtön nyirkos levegőjében még soha se fázott, soha se vaczogott úgy, mint most, és a sirást, a mit álmban kezdett, sehogy sem tudta abba hagyni ébren sem. Ugy fájt szíve, torkát facsarta a kín, ha álmára gondolt, — oh, dehogy gondolt, — folyvást előtte lebegett az álom, mintha valósággal megtörtént volna . . . és a valóság is olyan szomorú volt.

Ő itt elsenyved a börtönben, apja, anyja bujokban utána hálnak, nyomorultul kell elpusztulniok.

És ime, e perczben kinyílik a nehéz tölgyfa ajtó és a porkoláb lép be Misóhoz, kívül pedig, a vaskos kölépesökön, a nagy jó ur áll teljes fegyverzetben.

— No legény . . . szabad vagy, — mondá a porkoláb.

— Szabad vagyok, óh egek . . .

— Szabad, — mondá szigorúan a jó ur. — mert megtaláltuk az erdőben, a kit vártam.

— Meg . . . ta . . . lál . . . ták! — kiáltott Misó visszahökkenve és forgott vele a föld . . . Jaj, hogy ebben a pillanatban el nem nyelte a börtön feneke, hogy így rábizonyították hazugságát. Eszébe jutott az a világosság, a mit

Keserítő már az a tudat is, hogy «idegennek» kell szolgálnia, hátha még úgy jár, mint atyja, hogy pontos, derek munkálkodásért szeretik ugyan . . . de mostohán! mint hasznos eszközt megbecsülik szóval, de azért anyagi bajokkal kinlódni hagyják minden jutalmazó segély nélkül. Atyjával a forradalom alatt még az is megtörtént, hogy fizetése nem egyszer a zavaros viszonyok miatt el-elmaradt. És a szerénység, a jellemnek e nem gyümölcsöző virága, a sérelmeket némán elnyeli, sőt rejtegeti fájdalmát, megnyugvást csak lelkiekben lelhet s azért

Balsamul a hit malasztja légyen
Az elrejtett néma könnyeken.

És hogy a vallásban kereshető és lelhető vigasz csakugyan bekövetkezzék, már most jó korán

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

E versszak a költeménynek éppen a közepét foglalja el s azt két egyenletes részre osztja nemcsak alakilag, hanem tartalmilag is. A földi kinok közül ugyanis eddig csak az anyagi viszonyokra vonatkozókat adta elő, a következő szakokban az erkölcsi szakokat tárgyalja, míg a közepen álló negyedik strófában a kétféle baj mintegy összeolvad, a mennyiben a hivatalos állással nemcsak anyagi, de erkölcsi sérelmek is járhatnak s a vigasztalás is mind a két fajta bajra szól. Valószínű, hogy ezt a kereszteszódését a bajoknak akarta a költő a keresztrimek által külsőleg is jelezni: legalább semmi más alapját a forma következetlenségének nem fedezhetjük fel.

Az ötödik versszak tárgyát a morális bajok képezik:

5. Majd ha látod, érzed a nyomort
Melyet a becsület válla hord;
Megtíporva az erényt, az észet
Míg a véték irigységre készit,
S a butának sorsa földi éden:

Minő megható, igaz képe társadalmi életünk romlottságának! Ott «látod» t. i. embertársaidon s «érzed» magadon a becsület nyomorgását, az erkölcs eltapodtatását, a tehetség és tanulmány mellözését s a pártolt kegyenczeknek — legyenek bár buták — boldogulását. Itt állasz Herkulesként: előtted az erény képe oly szomorú, a vétéké oly csábító, hogy tán megirigyveled és tán meg is kívánod s lelked ingadozni kezd. De akkor

Álljon a vallás a mérlegen,

Kövesd a vallásban istentől megjelölt utadat,
és hogy kísértetbe ne essél, imából meríts erőt
a rendületlenségre és

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

A költő most a legnagyobb rosszra tér át: a haza szenvedésére, a honfium keservére. Lelkében még élénken él a forradalom gyászos emléke, mely «lelkületére — mint maga mondja költeményei előszavában — öloműlylyal borult.» Hisz még a ig hangzott el az utolsó kardcsörrenés s a megaláztatás keserves fohásza a mult őszszel. És itt a jövőendő borús képe előtt szorongó aggódással mondja még kicsi fiának a fájdalmas paradoxont:

6. És ha felhővén tapasztalod,
Hogy apáid földje nem honod,
S a bölcsöd és koporsód közti ür
Századoknak szolgált mesgyéül:

azaz: ha felfoghatod majd, hogy életed küszöbén oly események zajlottak le, melyek a történelemben korszakot zárnak be, melyek megingatják hazád alapjait s úgy kiforgatják nemzetű életünket, hogy rá nem ismerünk apáink honára, űl akkor

Lelj vigasztalást a szent ígében:
«Bujdosunk a földi téreken.»

Végső vigasztalás itt a vallás, mely menyországot ígér, hova elvégre mindnyájan eljutunk s hol földi bujdosásunk után örök közös hazát lelünk. A vallás tehát még e legfőbb bajért is kárpótól, csak

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

A hatodik versszakkal be van fejezve a költemény tárgyaló része: következik a befejezés a hetedik versszakkal. A honfium keservei a legnagyobbak, az erény rabsága a legfájdalmasabb, e kettőnek orvoslását kell első sorban remélnünk, e nélkül fellázad az ember istene ellen:

7. Óh remélj, remélj egy jobb hazát!
S benne az erény diadalát:
Mert különben sorsod és e föld
Isten ellen zúgolódni költ.

E fenséges szavak a lyrai felhevülés e felső fokán egyszersmind a vallás hatalmát és szük-

*A költő honfium reményei azonban a leveretés után sem haltak ki végképen, sőt «Egressy Gábornak» visszatérte irt gyönyörű ódájában szebb jövő reményét is zengi:

Igen! visszatérted a jövőre zálog:
S én, kétségbeesett, most remélek, várok
Boldogabb idöket;
Még sötét az égbolt, de borús határan
Kezdi már jelölni egy fészó szívárvány
A síró fehöket.

És a boldogabb idöket most a szerencsés kiegyezés és egyesülés óta mind több okunk van remélni!

séges voltát a legmagasb fokon esetelik, mint a mely megöv a meghasonlástól önmagunkkal és a világ folyásával, megöv hát az istentagadás kárhozatától. A vallás eszméje itt hivatása és hatalma tetőpontján ragyog fel s ezzel az óda alapeszméjének fejtegetése véget ér. A vallás égbe emel, hova az ifjúkor ábrándjai szállnak, boldog, kinek lelke odaszokik s azért biztatólag szól kis fiának bucsuzóul:

Járj örömmel álmaid egében
Utravalód e csókom legyén:

Utravalóul az életre szeretete zálogát, a csókot adja s még egyszer lelkére köti, hogy

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem!

Hitvallás és szeretet! A bucsuzózat nemcsak édes fiának szól, hanem valamennyiünknek, az egész magyar ifjuságnak!
Fogadjuk is meg!

(Vége.)

Két bujdosó.

Vad-regényes tájon árván, elhagyatva
Bujdosik az erdő csörgő kis patakja.
Kérdem tőle halkan: merre leszen utja?
De maga se tudja.

Bujdosója vagyok én is e világnak,
Engem itt e tájon többé nem is látnak.
Messze, más vidékre megyek én el innen,
Ugy sincs senkim itten.

Erdő kis patakja, ha már ez a sorsunk,
Hogy e kerek földön örökké bujdosunk,
Tűrjük békeségben s el ne hagyjuk egymást,
Könnyebb lesz így — meglásd.

S aztán, hajh, ki tudja: hátha egykoron még
Számunkra is rendel nyughelyet a jó ég!!
Te megpihensz talán a tenger mélyében:
Én a sir ölében!

Keszthelyi.

Q király könyve.

— Irta: Mosdósy Imre. —

(8. folyt.)

— Jaj, mit mond a fiam, kiáltá siránkozva
Misó. Vége van! Elment, rászédett a furfangos
eszével. No még ez se esett velem. Oh az én
palócz eszem! Oh . . . az én eszem! Any-
juk, kiáltá a feléje közeledő öreg asszonyra,
megszökött az olasz . . .

— Jaj, mit mond a fiam, a lelkem fiam . . .

Te apjuk, tüzet hamar a hegytetőre, talán
megfogják.

— Igazad van, kiáltott Misó, és azzal szaladt
a kunyhó fölötti hegyesúcsra — összehalmozott
ott egy csomó száraz galyat és rőzsét, meg-
gyújtotta s csakhamar hatalmas lángoszlop
emelkedett fel az éjben a Mátra ormáról. Vörös
fény világított messze . . . bevilágított még a
tari várba is . . . ama kis ablaknyíláson is
behatolt egy sugár, a mely Misó börtönén volt
vágva.

Misó éppen azt álmodta, hogy ég a Mátra
teteje s ijedtében fölébredt . . . Hát észreveszi,
hogy észak felé messze, messze, a Mátratetőn
csakugyan tüzet raktak az emberek.

— Idegen tévedt a huták közé, betyárt haj-
szolnak a szénégetők — mormogá magában és
sokáig nézte a világosságot, míg csak azt a
felkelő nap erősebb fénye, mely legelőször
érinté a hegyesúcsokat, el nem nyomta egészen.

Akkor újra elnyomta az álom . . . Édes any-
járól álmodott . . . Azt álmodta, hogy az ölében
ült, az simogatta feje fürtjeit és könnyezve
mondogatta neki: Látod fiam, látod, mért
hagytad el apád, anyád gunyhóját, dicsőség és
hírnév után vágytál és most veszedelembe ju-
tottál. Szomorúságot, siralmat hoztál anyádra,
apádra . . . Ha te elpusztulsz, ki lesz a mi
gyámolító fiunk késő venségünkre . . .

Misó keservesen sirt . . . A kimerültség is
okozhatta, de elég az hozzá, hogy a hideg
börtön nyirkos levegőjében még soha se fázott,
soha se vaczogott úgy, mint most, és a sirást,
a mit álmában kezdett, sehogys tudta abba
hagyni ébren sem. Ugy fájt szíve, torkát facsarta
a kin, ha álmára gondolt, — oh, dehogys gon-
dolt, — folyvást előtte lebegett az álom, mintha
valósággal megtörtént volna . . . és a valóság is
olyan szomorú volt.

Ő itt elsenyved a börtönben, apja, anyja
bujokban utána halnak, nyomorultul kell el-
pusztulniok.

És ime, e perczen kinyílik a nehéz tölgyfa
ajtó és a porkoláb lép be Misóhoz, kívül pedig,
a vaskos kölépcsőkön, a nagy jó ur áll teljes
fegyverzetben.

— No legény . . . szabad vagy, — mondá a
porkoláb.

— Szabad vagyok, óh egek . . .

— Szabad, — mondá szigorúan a jó ur.
— mert megtaláltuk az erdőben, a kit vártam.

— Meg . . . ta . . . lál . . . ták! — kiáltott
Misó visszahökkenve és forgott vele a föld . . .
Jaj, hogy ebben a pillanatban el nem nyelte
a börtön feneke, hogy így rábizonyították ha-
zugságát. Eszébe jutott az a világosság, a mit

ott látott a Mátra tetején a hajnalban, most már tudta, mit jelentett az: az olasz elszabadult, azt keresték a hutások és annak sikerült megmenekülni s most — itt van a várban.

De aztán hirtelen eszébe jutott, hogy hiszen ha úgy volna, nem így bánnék vele a nagy jó ur, vele, a ki az ő bűnét és tolvaj voltát ismeri; nem tehetné szabaddá azt, a ki megtudta róla, hogy tolvajokkal ezimborál. E gondolatok villantak meg fejében és leküzdte fölháborodását és fölkiáltott: Ha megkerült, hát akarom látni uram, mert különben ki nem megyek a börtönömből!

— Hahaha! Pajtás! Nem úgy verik a cigányt. Csak gyere, gyere! Budavárban nagy multság lesz, ott kell lennem, szükségem van a te ügyes kezre. Csak jer!

Arra a szóra, hogy Budára mennek, visszajött a kedve az élethez. Hiszen akkor minden jó lesz. Közel ahhoz az igazságos királyhoz, a ki mindenkit meghallgat, ő se vesztet el. Felülvéve követte hát Bogdán urat fel a szabad légre. Oh mily jól esett lelkének a világosság, testének az enyhe levegő. De égette a szégyen, a mikor a váruvaron keresztül vezették s a katonák csufolták, sőt még a várnagy gyerekei is. Ez fáj neki legjobban. Pedig milyen jó volt ő hozzájuk, oktatta, nevelte, tanította őket, s ime így hálálják meg fáradozását. No de se baj, csak egyszer a királynál lehessen.

A nagy jó ur nagy készülődést tett Budára. Elővontatták a nagy társzekereket, megrakták szénával, zabbal a lovak, kenyérrel a legénység számára; finomabb eleséget is tettek fel egy ládával a nagy jó ur számára. Egy másik ládába pedig a nagy jó ur türkiszszel, smaragddal, rubinnal kirakott diszmagyar mentéjét, forgós kalpagját, gazdagon aranyozott kardját, hozzá még kopjákat, sokféle tört, kardot s a ládák mellé erős dorongokat kötöttek a kocsira, ha netalán valahol a sárban elakadnának.

Bizony akkor nem olyan világ volt, mint most. Nem lehetett a Mátra tájáról 1—2 óra alatt felzónázni Budára, hanem ha az ember elindult hajnalban, hát jól iparkodott légyen, ha másnap alkonyatra Budára ért. Aztán meg ha az utak olyanok lettek volna, mint most, hanem bizony a Zagva mentén sok volt a pocsolya, itt-ott hat lóval is alig vánszorogtak rajtuk keresztül.

A nagy batár elé fogtak hat lovat, aztán megkötötték a hátulsó két kereket és két szolga fogta a két első ló zablját, a többiét is egy-egy. Így indult meg a nagy jó ur, kísérve husz lovastól, a kik között volt Misó is.

Volt ennek a társaságnak két furcsa tagja is. Két barát t. i., a kik is a verebélyi barátok csuhájához hasonló ruhát viseltek. Misó nem

tudta mire vélni, hogy ez a két barát mit keres az uri társaságban. Mert hiszen ha a nagybőjti prédikációk hallgatására, vagy templombesztertelés, vagy nem tudom én valami töredelmeségi gyakorlatokra szándékoztak fel Budára — akkor értené, hanem mikor a nagy jó ur neki azt mondta, hogy mulatni akar, hát biz akkor ő nem érti, miért kullog az a két barát velük. És a mi még jobban feltűnt Misónak: mindig a nagy jó ur mellett ügettek, pedig ugyancsak rosz két gebéje volt mindegyiknek. Oly soványak voltak az istenadták, hogy az ember szive megesett rajtuk, láttára annak a két mihaszna embernek, a kik lögatták róluk a lábaikat.

Egyszer megsülyedtek, egyszer csaknem feldőlt a nagy társzekér, de mivelhogy Pest felé jártukban már jól megcsappant a tereh, könnyű volt a pocsolyán átgázolni és kihuzni a kocsit.

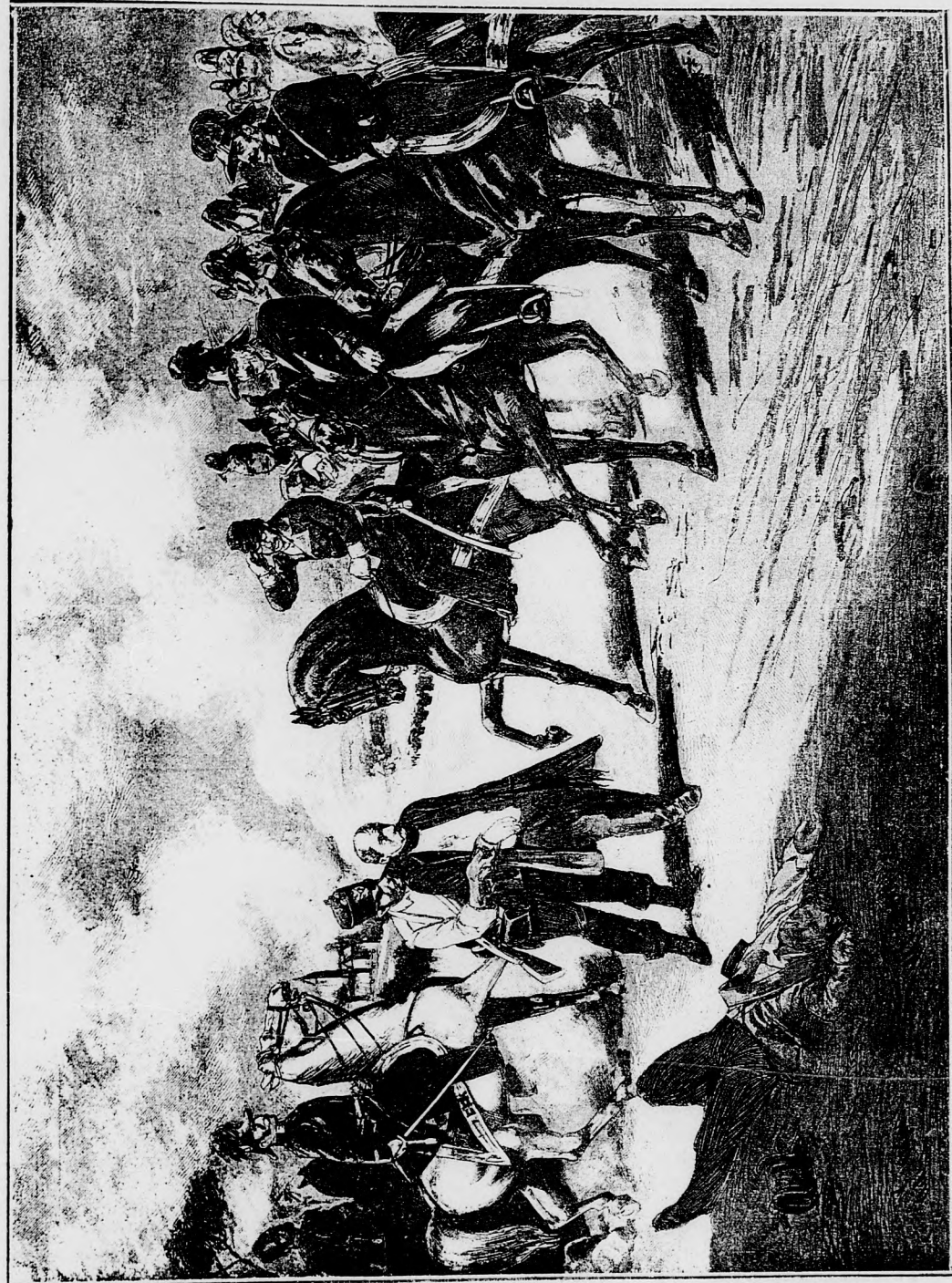
Másnap estefelé, mikor a Rákos futóhomokos síkságán keresztül gázolt a kis csapat, mialatt a két barát a nagy jó urat azzal mulattatta, hogy elbeszélte a magyar történet dicsőséges napjait, a nagy Lajos törvény-napjait, a Róbert Károly királyválasztását és sok, sok más gyűléseket, miket a Rákos mezején tartottak, — egyszerre csak megpillantja Misó a budai hegyet.

Oh mily fölséges látvány volt az. A nap éppen nyugodni tért, az ég a budai hegy mögött halvány rózsaszínű volt, és e rózsaszínű égen emelkedett a budai vár, rajta a közepén Mátyás király gyönyörű palotája, a Zsigmond által épített és a Mátyás által hozzácsatolt épületrész együtt — a Dunára néző kápolnával, — számtalan tornyával, fénylő, magas csucsú ablakaival, odább a Nagyboldogasszony temploma, többágu, egymáshoz nőtt apróbb, karesubb tornyokból a nagy, középső torony mellé rakott csucsos toronyzatával, alattuk a magas, csucsos tetejű házakkal. Távolabb, a vár egyik üres helyén a nagy tömegben összehordott kő, a miből Mátyás király a híres budai főiskolát volt építendő.

Hogy megdobbant Misó szive mindezeknek látására. Elfelejtette most bizony a barátokat, nem törődött a nagy jó urral, nem gondolt az olaszra, csak a szive repesett örömeiben, hogy a nagy király várát, szép Magyarország legszebb és leggazdagabb várát láthatja. Most örült a szenvedéseknek is, melyeknek árán ide jutott.

Nem hallotta a nagy jó urat se, a sok álmétkodástól, a mely mind jobban erőt vett rajta, mentől közelebb ért a csapat a Dunához, mikor az a révészszel alkudozott. S hát még mikor a ringó Dunán usztak s mind közelebb, közelebb értek Buda földjéhez.

(Folyt. köv.)

ALBRECHT KIRÁLYI HERCEG A SANTALUCIAI ÜTKÖZETBEN.
Albrecht királyi herceg.

Tompa családi költészete.

Irtta: GAAL MÓZES. (5.)

Hogy mi volt ez a nő e rettenetes években, szó ki nem mondhatja. A gyöngédségnek, szeretetnek, türelemnek, jóságnak és okosságának megtestesülése.

Mintha a végtelen bölcs Gondviselés megszászorozta volna gyöngye testének erejét, erős lelkének bátorságát és bizalmát, hogy a szerencsétlen költőnek haldoklását megkönnyítse.

Igy értjük meg Tompának feleségéről irt jellemzését: «Lélek vagy, melyet nem lát senki, csak hatását ismeri. Nem annyira szellemes, hogy a nő veszzen el; de nem is annyira asszony, hogy a szellem hiányozzék. Nem tudta a világ, hogy élsz. Nem mutatsz semmit. Boldog voltam, hogy nem irigyelnek tőlem. Kavicsnak látszol s gyémánt vagy. Egyszerűség, olesó tisztaság. Az illatos virágok még fonnyadva sem veszítik el illatjukat. A szív veréséhez hasonlítasz. Asszony, ki estve-reggel imádkozni szokott» . . .

Ez a nő örködött fölötté évekig. Ez a hü feleség vette ki kezéből a fegyvert, melylyel a szelíd költő, a jó isten jámbor szolgája a testi és lelki szenvedésnek egyik iszonyu percében ki akarta oltani életét.

Ehez a ritka nemességű nőhöz szólnak utolsó versei.

A sirja szélén álló költőnek bölcs, de fájdalmas bucsúszavai ezek. Bucsúzik a legdrágábbtól, mert ahoz a kis fiúhoz kell mennie, ki egyedül pihen a hideg sirban, a ki őt várja.

Neki ajánlja «Olajág» című imádságos könyvét.

A halála közeledését sejtő Tompa készülvén a «nagy utra», bucsúzik e költeményben feleségétől. Nagy fájdalma a bölcseségnek, a rezignációnak köntösébe öltözik; tisztán lát szeme, a kép, mely föltáru előtte, szomorú, de nem visszariasztó. A sok szenvedést, melyet rámért a végezet, huszonegyévi házasetetének boldogsága megengeszteli. Immár reá a nagy éjszaka vár, a nagy éjszakának egy szomorú árnyalakja: a kised fiú, ki magával vitte apjának életörömét a szűk sirba. A válás nehéz, de legyen meg isten akaratja. Hitvese pedig fogadja e csapást olyan erős lélekkel, a minőt eddig mutatott, a minőt erőslelkű csak ő tud lenni. Hiszen nem örökké tartó válás ez, ott van a szív éltető hite: találkozunk a jobb életben.

«Utolsó versei»-ben, melyeket ugyancsak kedves nejeének ajánlott, még egyszer, még utoljára a hervadás évszakáról, az ő szerette «Ősz»-étől vesz bucsút.

Elmondja neki, hogy mennyire szerette mindig, hogy milyen hü dalnoka volt, hogy milyen keményen hányatik . . . Kéri őt, altassa el, hagyja őt pihenni siri ágyában. Nem sajnálja a dicső világot, csodái halmazát; fény, öröm nem hívja, nem tartóztatja őt e földi életben, csak «egy, mit bús lelke kinnal visel»: hogy az ő drága feleségétől meg kell válnia.

De meg kell lennie.

Az a kis sir, melynek hideg göröngyei az öt éves fiúcska hamvait takarják, nagyon üres, nagyon hideg lakás a költő fiának, ki tudja, milyen szomorú odalenn — egyedül . . .

1868. július 30-dikán a hanvai temetőnek új lakója lett. A kis fiú immár nem feküdt ott egyedül, hanem apja mellett.

Ma már hárman pihennek ott, megtért hozzánk tizenkét évi bús özvegység után az anyja is. Diszes gránit-oszlop emelkedik a síron. Aranyos betűkkel reá vésvé Arany Jánosnak, a költő legjobb barátjának sorai:

Természet! ki ezer k'pben tükrözte halálot,
S új életre hogyan kelsz, ha idül a tavasz:
Most öledben nyugszik, maga egy bukott szomorú kép
Várva nagy értelmét bústelel titkainak.
Lágyan öleld hü dalnokodat, s ti, szeretti virágok
Üljetek ágya köré mondani méla regét!

(Vége.)

VÁZLAT.

Zalán futásának politikai fontossága.

I. Politikai és társadalmi viszonyok. A rendi alkotmány gyengeségei. Magyarországot 1822—1825-ig törvénytelen rendeletek által kormányozták. A közép nemesség a megyei élet körébe szorult s onnét védi az alkotmányt. A főnemesség nemzetietlensége. Közművelődési mozgalmak csak gyéren mutatkoznak. A gazdasági élet pang. Vörösmarty ez időt «tehetetlen kornak» nevezi.

II. a) Költőink felfogása e korról: dicsőítik a multat, korholják a jelent, nem bíznak a nemzet jövőjében. Berzsenyi e felfogásnak minden irányban kifejezést ad a *Magyarokhoz* című ódában. Ebből az eszmekörből merített Vörösmarty is.

b) *Zalán futása* 1825-ben jelent meg. Vörösmarty művének tárgyát a nemzet történetének legfontosabb mozzanatából, a honfoglalás köréből vette. Ő is dicsőíti a multat, fájdalommal nézi a jelent s reménytelenül tekint a jövőbe. (Az idevágó részeket a műből ki kell emelni.)

c) Politikai ezézlata (alapeszmejében kife-

jezve): a sülyedő magyar nemzetet egy új honfoglalásra buzdítani. Vörösmarty szózata nem veszett el hatástalanul; a körülmények megérelelték s az új honfoglalásnak megindítója Széchenyi István lett.

Ebben áll *Zalán futásának* politikai fontossága. (T. S.)

Az érettségi feladatok az 1893/94-iki tanévben.

18. Kaposvári áll. főgymnasium.

Magyar nyelv. 1. Mennyiben igazolja a XIX. század nemzeti életünkben Berzsenyinek e mondasát: «Nem álmodni, hanem élni illik a világon.» 2. Mely földrajzi tényezők folytak be Európa egyes államainak s különösen pedig a magyar államnak megszilárdítására? 3. A légkör vizitümenényei.

Latin nyelv. Róma eredete. (Fordítás.)

Görög nyelv. Részlet Patroklos temetéséből. Ilias, XXIII. 179—211.

Német nyelv. Egmont. (Goethe drámája után.)

Mennyiségtan. 1. Kaposvár városának 1869-ben 6649 lakosa volt, 1890-ben a népszámlálás 12,544 lelket tüntetett föl. Hány lakosa lesz e városnak az 1900-ik évben és melyik évben éri el a lélekszám az 1890-dikének kétszeresét, ha a száporodás viszonyai nem változnak? 2. Valamely kertben a fűt egy P pontjából 35° alatt elágazik balra egy szinten egyenes mellékut, melyen 538 m.-nyire van M torony. A fűt P ponttól 164 m.-nyi távolságban derékszög alatt keresztezi egy másik mellékut, melyen jobbfelé egyenes irányban 390 m.-nyire van N torony. Mily messze esik e két torony egymástól?

19. Kassai állami főreáliskola.

Magyar nyelv. 1. Petőfi Sándor (írói élet- és jellemrajz). 2. Az arany és ezüst bányászata hazánkban. 3. Mária Terézia intézkedései a közművelődés terén.

Német nyelv. 1. Folgen der Entdeckung Amerikas. (Szabad dolgozat.) 2. Hajótörés. (Fordítás.)

Francia nyelv. Nagy Lajos jelleme. (Fordítás.)

Mathematika. 1. Valaki 20 év múlva felveendő 40,000 forint örökségét 3000 forintnyi évjáradékkal kívánja feleszerélni, hány évig élvezi ezt, ha 3%-ot veszünk s mennyit kap az utolsó évben? 2. Mennyire kellene a föld fölé emelkednünk, hogy a földnek 200,000 mfd²-nyi területű részét láthassuk, ha a föld sugara 8397 mfd?

Physikai kísérletek.

A tűzhányó.

Egy nagyobbacska üvegmedenceze aljára állíts egy kis üveget, mely vörös borral van megtöltve. Az üvegcsét be kell dugaszolni, de olyan dugaszszal, melyen igen szűk lyuk van végigfurva.

Ez üvegese eltakarására agyagból gyurj egy kis dombalakot, mely belül üres, hogy az üvegese beleférjen. A domb csúcsa pedig, az üvegese szája fölött, nyitva legyen; ott a kráter. A kitörés olyképp történik, hogy a medencez alján elhelyezett üvegcsére ráborítván a dombot, most már megtöltjük a medencezét vízzel. A víz nehezebb lévén a bornál, tehát az üvegese dugaszában levő lyukacsán át benyomul az üvegbe s egyuttal kiszorítja onnan a vörös bort, mely mint a *füst* fog a vízben fölemelkedni.

Ha a medenceze vizét pálczikával megkavarjuk, hogy kissé mozogjon, a sötét bor-felhő ide-oda fog kavargani, mint mikor a szél kavarja a tűzhányó füstjét. (Tom. Tit.)

FEJTÖRŐ.

1. Számtani kérdés.

Egy kenyérrúshoz jön egy asszony, ki megvette kenyereinek felét és még egyet. Ez négyszer történt meg vele egymásután: a negyedik vásárló után azonban már nem maradt egy kenyere se a mi kenyérrúsunknak. — Hány kenyere volt?

2. Földrajzi kérdés:

Melyik észak-amerikai kikötő város az, a mely a Mississippi mellett fekszik? Egyetem és érsekség a nevezetességei. Micsoda két dolog nevezetes e városban? Melyik államban fekszik?

3. Történelmi kérdés:

Ki volt az a híres hollandi tengernagy, a ki részt vett az angol-hollandi háboruban is. Hogy került Nápolyba? Micsoda nevezetes dolgot hajtott oit végre? Mikor született és hogyan halt meg?

4. Természetradi kérdés:

Melyik emlős állat az, a melynek nőstényjének fogai igen korán visszafejlődnek? A himnek baloldali ebfoaga 2—3 méter hosszú, csavarmenetű barázdával ellátott vízszintes agyarrá fejlődik. Az északi-sarktengerben él.

5. Számrejtvény.

— Bieber Mátyástól —

	3,	8	Állóvíz.
12,	8,	1,	6 Tengerben élő emlős.
12,	4,	5,	3 Régi sulymérték.
	9,	2,	7 Hallásnak bántalmazója.
9,	11,	5,	3, 6 Tiszaparti város.
	10,	2,	10 Madár.
		1—12	Magyar drámairó.

6. SAKREJTVÉNY.

— Magyar Dénestől. —

a	ta	en	kas	lan	des	Fel	nagy
most	mel	pa	a	is	mek	vi	Rep
csir	lol	Az	gó	Züm	pil	A	a
lett	gök	mög	mel	ár	A	ben	rá
Da	lett	Züm	a	kert	li	da	kek
mő	nek	ben,	nyes	tom	mé	gos	get

Csak azoknak neveit közöljük, a kik legalább 4 rejtvény helyes megfejtését beküldik a határidőig. A megfejtők közt egy értékes könyv sorsolatik ki. **Megfejtési határidő: 1895. márczius 9.** A határidőn túl beérkező talánymegfejtéseket nem vesszük figyelembe.

A 7-ik számban közölt talányok megfejtése: Számtani kérdés: Legyenek a részek x, y, z ; e ; a végrehajtott műveletek után pedig:

$$\begin{aligned} x+3 &= a && \dots && 1. \\ y-3 &= a && \dots && 2. \\ 3z &= a && \dots && 3. \\ \frac{v}{3} &= a && \dots && 4. \end{aligned}$$

Az 1. és 2. egyenlethől:

$$\begin{aligned} y-3 &= x+3 \\ y &= x+6 \end{aligned}$$

Az 1. és 3. egyenlethől:

$$\begin{aligned} 3z &= x+3 \\ z &= \frac{x+3}{3} \end{aligned}$$

Az 1. és 4. egyenlethől:

$$\frac{v}{3} = x+3$$

$v = 3x+9$. Ezeket egy egyenletbe téve lesz

$$x+(x+6)+\frac{x+3}{3}+(3x+9) = 96, \text{ a miből}$$

$$x = 15. \text{ Ezen értéket a többi}$$

egyenletbe helyettesítve lesz: $y = 21$; $z = 6$; $v = 54$.
Földrajzi kérdés: Plevna. — **Történelmi kérdés:** Amiens vagy Remete vagy Kuku Péter hazatérve a szent földről 1095-ben Péntelen Walterrel egy rendezetlen sereg élére állott. Ez a nagy, jobbára szegényebb sorsu emberekből álló sereg volt hivatta arra, hogy a szent-földet elfoglalják. Célta azonban nem értek, mert egy részük Zimonnynál esett el, más részük a törökök sokat levágtak belőlük. Péter 1115-ben halt meg az általa alapított Huy kolostorban. — **Természetrizai kérdés:** A billegetőfélék (motacillidae) családjába tartozó barázda billegető (motacilla alba). — **Sakrejtvény:**

Intés.

— Kölcsey —

Négy szócskát izenek, vésd jól kebeledbe s fiadnak hagyd örökül, ha kihúnysz: *A haza minden előtt!*

Számrejtvény: sátor, piros, Feri, dárdás, nő = Petőfi Sándor.

Helyesen megfejtették: az 1—6 számuakat: Magyar Dénes, Horváth Jenő, Hunyady Ferencz, Bruck Géza, Maier Leo, Strausz Pál, Stern Mór, Krenner Zoltán, Nemes Elemér; az 1, 2, 4—6 számuakat: Baumann Jenő, Wechsler József, Bender Ernő, Sacher Géza, Grünbaum József, Oppenheimer Ferencz, Ruzska István, Schleicher Aladár, Magyar Dezső; az 1—3, 5, 6 számuakat: Grosz Armin, Sömen Lajos, Tenner Marcz, Freyer Mór, Lichtnecker Ferencz, Ney Lajos, Holeczmann Mór, Zamaróczy Zsigmond, Weisz Emil, Erdélyszky Zsigm., Lipcsey Leo, Bubic Jenő, Bányász Jenő, Kachelmauen Győző, Novák testvérek, Neumann Vilmos, Vincze Aurél, Mezei Izidor, Kállas József, Gazdig József, Gödri Béla, Fábrián Gábor, Schweiker Gyula, Lauschmann Emil, Plechl József, Rosenberg Albert, Rózsás Sandor, Sziklai Jenő, Kaltenecker Károly, Klekner Emil, Wickl Kálmán, Bauer Adolf, Szabó Jenő, Kaiser Lázár, Görgei Miklós, Braun Győző; az 1—3, 6 számuakat: Krakker Kálmán, Hekech Ödön, Bleha István, R. Nagy Jenő, Suller Árpád, Hodács Agoston, Solymosy Ágost, Müller Emil, Meszner József, Szárnyas Kálmán; az 1, 2, 5, 6 számuakat: ifj. Papp János, Szép János, Weisz Jenő, Blach Ferencz, Obenau József, Mészáros Ernő, Hoffmann Kálmán, Szigeti testvérek, Kubiesek Árpád, Csizsár József, Róz Jenő és Gusztáv, Varga Elemér, Kun Béla, Szathmáry Zoltán, Kerékgyártó László, Spitz Miklós, Klein Gyula, Onderka Gyula, Ajtai László, Vidákovich Dániel, Maletaski György, Lövy Soma, Ferber Jenő és Győző, Pollatsek Jenő, Sramkó Lóránd, Szalonny Andor, Schmidt Ödön, Szlifka Sándor, Pelezmann Ernő, Májinszki M. Szép Lajos, Tormássy Lipót; a 2, 3, 5, 6 számuakat: Jaszenovics István, Kneppó Sándor, Hackl István, Müller Jenő, ifj. Kapeza Gyula, Bárány Emil, Fautschitz Felix, Juga Jusztinián; az 1, 3, 5, 6 számuakat: Kocsis József, Renner Ferencz, Schliffer Frigyes, Schlosser Ferencz, Csinesák László, Popper Zsigmond és Sándor, Havas Nándor, Debitzky Mihály. — Würtzler Vilmos (1—3, 5) Richter Henrik (1—3, 5) Krajczovics József (1, 3—6) Kiss János (2—6) Biela Ernő (3—6).

A jutalmat **Müller Emil** (Felső-Lövy) kapja meg, ha teljes címét a szerkesztőséggel közli.

FELADATOK

1. Az I. és II. oszt tanulók írják le helyes mai magyar nyelven Pesti Gábor következő meséjét: *Az két iffiúról.* Az két iffiak, mikoron meghíltének volna, menének egy fészőhöz és úgy jelenték, hogy valami enni valót vennének; mikoron kegyig a fésző egyéb dolgát tartaná, egy remek húst gyorsan elkapanak tőle az szatyorból. A fésző megösmere, hogy elkölt volna az remek hus; kezde mind a kettőhöz ketségeskedni. Az ki ellopta vala, Jupiter istenre eskszik vala, hogy ő nála nem volna az kínel vala kegyig, az meg ugyan eskszik vala, hó ő semmit el nem lopott volna. Kiknek monda az fésző: Jollehet, nem tudom kicsoda az lopó, de az tudja, az kire esksztek. Tanulóság: Ha meggondolnák az emberek, hogy az lsten nindent lát, nem vétkeznének oly könnyelműen. 2. A 3. 4. oszt. tanulók fejtsék meg akövetkező tételt: *Az olvadó hó.* Vázlat: Márczius elején esett meg, mikor a tartós, kemény fagy után a hideg nyugoti szél délbe csapott át, és gyengéd, lanyha, lég töltte be az egész vidéket. Az enyhe időjárás, a közeledő tavasz első lehellete a szabadba esalt, noha a hófölte, nedves tájék éppen nem birt valami ellenállhatatlan hivatató erővel. De micsoda változás, micsoda élet mutatkozott az egész természetben! Úgy látszik, mintha a melegítő napsu-

garak az enyhe szellőkkel szövetkeztek volna, hogy a daczoló télnek, egyhangu hőtömegeivel és ijesztő képeivel, mihamarább véget vessenek. A város utcáin már világosan látszott egyesült munkálkodásuk eredménye: vastag hórtegek olvadtak le a háztetőkről és már csak kis hódombocskák ólalkodtak a pince ablakok körül; másutt meg még annyira ömlött a víz a tetőről, mintha akár az egek esatornai eredtek volna meg. A szűk esatornák alig tudták korlátozni a víz folyásának irányát, úgy hogy sok helyen a csatornák tetején is átömlött a víz, az arra haladóknak nem éppen legnagyobb öröme. En egy dülő-utat igyekeztem elérni, hogy azon a közeli hegyesúcsra jussak, ahonnet az egész vidék látható volt. Az utamtól balra eső réten nagy csoport fiut láttam, akik apróbb csapatokra oszolva azon fáradoztak, hogy nagy hógömbökből hatalmas óriásokat alkossanak. Már egynehány kézzen is volt, tehát összes igyekezeteket arra fordították, hogy a félig készeket is ellássák kezekkel, fejekkel úgy, hogy az óriások fenyegető alakjai nemsókára már mind ott meredeztek az égnek. A kis vitőzek ezután úgy elmulattak a saját műveiken, hogy az egész völgy visszhangzott vidám kiabálásaiktól. Nem messze tőlük egy fiatal fényördő került utamba. Ez is lerázta már a nyomasztó hó-terhet es oly üdén, oly zölden állt ott, mintha újraszületett volna: de néhány reményteljes agacska is le volt törve és az alant elterülő hórtegeből szomoruan nézett föl szerencsésebb testvéreikre. Nagy varjuesapatok szállongtak károga az erdőeske fölött, mert a kötelekeiből itt-ott felszabadult föld látása őket reményre, öröme buzdítja. A magasabban fekvő sziklák ismét mutatták szép sötétszürke színüket, melyet csak a kizöldült moh színe tett élénkebbé. A hegyek oldalában megszámlálhatatlan patakocskák szaladgáltak, míg a völgyi nagy folyó már méltóságos lassúsággal szállita tova az összegyűjtött hó vizét. Minthogy az árokban és hegyszakadékokban a hó még embermagasságnyi volt, csak nagy kerülő utakon tudtam kitűzött ércelomat elérni. Legtöbbakadályt a legfelsőbb út gördített elem. A szűk ösvény fölismerhetetlen volt és a hamis hófödél gyakran úgy eltűnt lábaim alól, hogy négykézláb is kényszerültem menni. Mégis amint a magasból körülnéztem, minden fáradságom melőn jutalmazva. Itt, ahonnet az egyes hegyesúcsokat és váltakozó völgyeket mélyen magam alatt láttam, királyként uraltam az ébredő természet hullámzó életét. A változások oly gyorsan történtek, hogy a déli oldalra eső lejtők néhány óra alatt már megszabadultak a hótól. A mélyen fekvő szántóföldek még fehér hó-sávkokkal voltak belepve, ami az egész vidéknek tarka, nyugtalanító színezetet adott. Mindentelé patakocskák, folyók csillogtak ső némely völgyben oly tömegesen jöttek össze a folyók, hogy egész tavakká szélesültek. Ami helységünk folyója is túl lépte a határt. Jobbról-balról kiöntött és elborította a földek nagy részét. Mire a nap a sötétes felhők mögött eltűnt és a zuhatagok a hegyoldalokban és szakadékokban mind nagyobb zajt csaptak, az egész kép félelmetes és hatalmas színt öltött. En elhagytam a magas hegyesúcsot és éppen lakásomba igyekeztem midőn megeredt egy langyos eső, mintha újabb szövetségesnek akarna szegődni a muló tél ellen.

3. A felsőbb osztályuak fejtsék meg e tételt: *Mi a helyes értelme e mondásnak: Historia est magistra vitae?* Vázlat: Helyes értelme kétségtelenül az, a mit a közélet is tulajdonit neki, hogy a történelemből tanúságokat vonhassanak le, melyek az ember erkölcsi, társadalmi, állami életének szabályozására alkalmasak. És pedig:

I. Az egyes emberek erkölcsi s társadalmi elveket s mintaképeket meríthetnek belőle. P. u. Sokrates, Horatius Cocles, Szent László, Hunyadi János, Széchenyi

stván, Deák Ferencz stb. életéből a görög bölcs, a hazafias önfeláldozás, a keresztény magyar király, a keresztény lovag, a legnagyobb magyar, a haza bölcsese emelkednek ki mint eszményképek, az ő életük s egyes tetteik szolgáltatják az elveket is.

II. Az egyes nemzetekre nézve is fontos tanúságokat rejt a történelem.

a) Világosan feltárja életkörülményeiket, melyek között eddig éltek és ezután élniök kell;

b) Kimutatja hivatásukat, melyet be kell tölteniök. A nemzeteknek ezekhez képest kell irányozni politikai és társadalmi életük fejlődését.

III. A «historia est magistra vitae» helyes értelme tehát az, hogy a történelem tanulmányozása mind az egyeseket, mint a nemzeteket, tehát az egész emberiséget is helyes önismeretre és tökéletesedésre vezeti. (T. G.)

Megfejtési határidő: 1895. márcz. 30. A legjobb dolgozat írójának a szépirodalmi könyvtár egy kötetét tűzzük ki jutalmul.

VEGYESEK.

Kinevezés. Lapunk kedves munkatársát, **Mosdósy Imre** segédtanfelügyelőt a kultuszminiszter tanfelügyelővé nevezte ki s szolgálattételre továbbra is miniszteriumba rendelte. A kinevezés őszinte örömmel tölt el bennünket s örömmünkben, úgy hisszük lapunk olvasói is részt vesznek, kik oly szívessen olvassák «A király könyve» cz. elbeszélést, melynek szerzőjét érte a megérdemlett előlépés. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a lapunkban jelenleg is folyó elbeszélést a szerző színdarabban is feldolgozta s azt Feld Mátyás az ő gyermek-színházában nem sokára elő is fogja adni «Mátyás király könyvtára» czimen. Az előadás napját annak idején közölni fogjuk olvasóinkkal.

Az új államtitkár a kultuszminiszteriumban Zsilinszky Mihály zolyomi főispán lett. Az államtitkár úr az akadémiának tagja s történeti munkáival nevét irodalmilag is ismertté tette.

Matinée. A m. kir. Ferencz József-nevelő intézet márcz 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor matinét rendez. Lesz ének, zongora- és hegedűjáték, felolvasás (Tompa allegóriái), szavalt stb. A matinéen az intézet igazgatósága szívesen látja a többi intézetek ifjuságát is. Mi részünkről nagyon helyesnek tartanók, ha a budapesti középiskolák ifjusági önképzőköréi az egyes iskolai ünnepélyeken legalább küldött-ségileg képviselnék magukat. Azt hisszük, hogy egyik intézet ifjusága a másiktól csak tanulna s a látottakat és hallottakat saját előnyére használhatná fel. De ehhez szükséges volna, hogy az egyik intézet a másik intézet önképzőkörét az általa tartandó hangversenyekre, diszgyűlésekre meg is hívja. — A matinéeről a jövő számunkban referálunk.

Hangverseny. Az újvidéki kir. kath. főgymnázium hangversenye, mint tudósítónk írja, rendkívül fényesen sikerült. Megjelent azon a főispán, a gör. kel. püspök, a polgármester és a város színe java. Az ifjuság igazán kitett magáért, mert úgy a szavalás, mint az ének, melyet Househka tanár tanított be, kit ezért ezüst tactus verővel s babérkoszorúval jutalmaztak, precíz volt. A hangverseny után tánc következett, a melyhez a jó kedvet nagyon elősegítette az állítólag befolyt 700 frt tiszta jövedelem.

A nagykanizsai köz. keresk. iskola önképző köre f. hó 24-én tartotta ülését, melyen a szokásos szavalatokon is bírálatokon kívül a következő pályatételeket tűzték: Milyen legyen a könyvelő, hogy a kör követelményeinek megfeleljen s főnöke bizalmát kiérdemelje (10 frt) Miként nyilatkozik meg a költészetben a nemzet érzelm és gondolatvilága? (10 frt.) A magyar epikai költészet fejlődése századunkban. (5 frt.) Drámai irodalmunk fejlődése századunkban (5 frt.) A m. irodalom befolyása hazánk politikai és műveltségi viszonyaira a XIX. században. (10 frt.) A politikai szabadság befolyása a kereskedelmi fejlődésre. (5 frt.) Beadási határidő apr. 15.

A losonczi áll. főgymn. ifjusága igazgatóját Gresits Miksát születése napján, febr. 22-én rögtönzött szívélyes ovációkban részesítette. A dalkör énekelt, a zenekar három darabot játszott, az üdvözlő beszédet Sacher Róbert 8. o. t. tartotta. Az ünnepélyt rendező ifjuságot az igazgató úr szünnap engedélyezésével jutalmazta, a minek meg a diákok örültek nagyon s az igazgató úr lelkes éljenzésével oszlottak szét.

A sz.-fehérvári m. kir. áll. főreáliskola február 23-án tartotta rendes gyűlését Koronczy tanár úr elnöklete alatt. A jegyzőkönyv hitelesítése után Basch 8. o. t. szavalt a Vándor madarak cz. k. III. é. fokozattal. Alt 7. o. t. szavalt a Nyos Pálnak «A holdhoz» cz. k. I. é. f. Ezután néhány mű bírálata következett, melyek közül Schosberger 8. o. t. «Őszi hangok» cz. k. fogadtatott el felolvasásra. Kohn 8. o. t. «Tetemre hívás» adta elő érzékenyen, de gyenge organummal. Végül Stern «Coriolan»-t szavalt a Tárkánytól; 2. fokozatot kapott.

Az eperjesi ev. coll. gymn. «Magyar Társaság»-a f. évi febr. hó 24-én tartotta meg XXI. r. gyűlését dr. Szigethy Lajos tanár úr elnöklete alatt. A gyűlés napirendje a következő volt:

1. A kör az elnök úr indítványára elhatározza,

hogy a már régebben tervezett márczius 15-iki ünnepélyt a coll. Jogakadémia, Ev. theológia és Tanítóképezdével egyesülten fogja megtartani. Kossuth Lajos halálának évfordulóján márcz. 20-án pedig rendkívüli gyűlést tart, melynek programja: 1 ének, 1 szónoklat és egy alkalmi felolvasás.

2. Klauszer Kálmán 7. o. t. Gyulai Pál «Haldokló huszár»-ját szavalt el közepszerűen.

3. Friedmann Márk 7. o. t. Kisfaludy Károly «Zuard» cz. költeményét. A szavaltat «kritikán aluli.»

4. Gaiger Arthur 7. o. t. Petőfi S. «A távolból» cz. költeményét. A kör a szavaltatot elvetette.

5. Zábráczy József 7. o. t. «A vándor» cz. munkát bírálta meg, melyet gyengének talált ugyan, de a melyet a kör mégis a «közepszerű»-ek közé helyezett.

6. Flórián K. 8. o. t. alelnök tudomására adja a körnek, hogy a háromtagú bizottság az olv.-köri-laptárt megvizsgálván, azt kellő rendben találta.

7. Több tag indítványára a «Pallas nagy Lexikon»-a eddig megjelent kötetei az olvasó-kör rendelkezésére lesznek bocsátva.

A főjegyző közzé teszi a jövő gyűlés napirendjét — s ezzel a gyűlés feloszlott.

A kecskeméti állami főreáliskola önképzőköre február 23-án tartotta meg ama versenyszavaltatot, melyre a pályadíjat két VIII. o. t. tűzte ki. Négy versenyző jelentkezett, kik közül a kör a díjat egyhanguan Virányi Béla VIII. o. tanulóknak ítélte oda, ki Garay «Az obsitos» cz. költeményének második részét szavaltta el. A többi pályázók közül Antal András VII. o. t. Petőfi «A magyar nemes» és Tápay Illés VI. o. t. Petőfi «Ambrus gazda» szavaltata a megemlítés, Fleischler Béla VII. o. t. szavaltata pedig, Thaly: Siralmas ének a sajtóhibáról, a jó fokozatban részesült. Tek. dr. Szántó Kálmán vezérelnök ur az előbbenihez hasonló díjat tűz ki komoly költemények elszavalására, a versenyben azonban csupán V. és VI. osztályu tanulók vehetnek részt. Ezután két költeményt bírált Schiffer Nándor VIII. o. t. A költemények egyike szerelmi dal, másika pedig Kossuth-óda volt. Bírálatával különösen oda törekszik hatni, hogy a körben egy idő óta gomba-módon elszaporodó hivatlan dudolókat a költészet szentélyéből elriaszssa. A bírálat alapján a kör a szerelmi dalt elvetette, míg az ódát a jó fokozatban részesítette. Szerzője: Rothbaum Gy. VII. o. t. Mike Béla VIII. o. t. szavalt a Petőfi «A rab» cz. költeményét; szavaltata a második érdemfokozatban részesült. A rendes gyűlés utáni

választmányi ülésen Mihailich Gy. ifjusági elnök bejelenti, egy magát megnevezni nem akaró tagnak adományozását, ki 5 koronát bocsátott a kör rendelkezésére, valamely írásbeli mű megjutalmazására. A választmány az 5 koronára pályázatot hirdet s tételül Jókai egyik regényének aesthetikai és kritikai ismertetését tűzi ki. Beadási határidő: márczius 23. Ezután a választmány elhatározza, hogy, mint minden évben, ugy most is fog a kör márczius 15-én díszgyűlést tartani, az ének- és zenekar közreműködésével s ez alkalommal egy ünnepi beszédre, a «Talpra magyar» és alkalmi óda elszavalására pályázatot hirdet.

A nagykorösi ref. főgymnasium önképzőköre febr. 16-án tartotta 16-ik rendes gyűlését Szabó Géza ifjusági elnök elnöklete és Mészö Gáspár tanár ur felügyelete alatt. Sorrendje: 1. Főjegyző felolvasta a múlt gyűlés jegyzőkönyvét. 2. Küpry K. VII. o. t. szavalt a Vörösmarty «Hontalan» cz. költeményét, nem sikerült, III. fokot kapott. 3. Titkár felolvasott egy költői művet bírálatával együtt. A költemény szerzőjének nevét nem kívánta a kör köztudomásra hozatni, a bírálat szerzője Szél J. VIII. o. t. 4. Kustár D. VIII. o. t. gróf Széchenyi Istvánról tartott felolvasását a kör elismeréssel vitte jegyzőkönyvbe. 5. Szabó G. VIII. o. t. szavalt a Gabányi «Bánya-szerencsétlenség» cz. költeményét, szavaltatát a kör sikerült, I. fokra emelte. A gyűlés feloszlott.

A temesvári keresk. középisk. Jósika-önképzőköre, mely ez évben újjászerveztetett, febr. 9-én tartotta meg, a 2. időszakban a második rendes gyűlést Schwarz Ernő elnöklete alatt. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után Löwenherr Zsigmond titkár felolvasa «A névtelen pofon» cz. humoreszkét, mit a kör Hinterseer Ulrik (III. o.) és Nessel Vilmos (III. o.) kimerítő bírálati után jegyzőkönyvileg megdicséért. Weisz Ferencz főjegyző ismerteti Tiszti Lajos: «Az aradi várban» cz. tört. elbeszélést, mit a kör tudomásul vesz. Ezután Koch Aladár (II o.) szavalja Shakespeare Julius Caesarából, Antonius beszédét. E sikerült szavaltatot Hinterseer Ulrik, Löwenherr Zsigmond és az elnök kimerítő bírálati után, a kör jegyzőkönyvileg megdicséért, és a szavaltónak köszönetet mond. «Öseink eredetéről» cz. művet Hanicska és Sussmann bírálati után elvetették. A kör elhatározza ezeketán, hogy minden hónapban ír ki legalább egy pályatételt.

A szarvasi főgymnasiumi önképzőkör február 13-án tartotta utolsó ülését. A jegyzőkönyv felolvasatván, hitelesnek nyilvánít-

tattott. Acsay Lajos felszólította a kört, hogy a *Tanulók Lapja* szerkesztőségét czélja elérésében támogassa, hogy «Az önképzőkörök a millenáris kiállításon» cz. indítványát keresztül vihesse. Elnök ur jelenti, hogy Szarvas város képviselője, ns. Haviar Dániel ur, mint minden évben, ugy most is egy 10 frankos (5 frtos) pályadíjat tűz ki oly prózai műre, mely az 1848. márczius 15-iki történeti eseményt méltassa: határidő márczius 2-ka, csak a kör munkálkodó tagjai, VII—VIII. osztályu tanulói pályázhatnak. Ezután Schmidt Henrik VIII. o. t. olvasta s bírálta «Apróbb versecskék» cz. költeményt, melynek szerzője Nusztek Sándor VII. o., eléggé sikerült. Még egy másik költemény is fölolvastatott, bírálta: Exterde Kálmán br. Maga a költemény pessimistikus irányu s nincs meg sem az epikai, sem pedig a pszichologiai hitele; szerzője: Acsay Lajos VII. o. t. Az ülést Paulenda János VIII. o. t. szavaltata zárta be: «Egri leány», Arany Jánostól, a legnehezebb részeket (3. és 4.) adta legjobban, ellenben az 1., 2. és 5. részeket, melyek könnyebbek, rosszul adta.

Sepsi-Sztygyörgyön a Mikó kollegium ifj. önk. köre a következő pályatételeket tűzte ki a jelen iskolai évre: 1. Alkalmi beszéd és óda márczius 15-ére, jutalma 16—16 korona. 2. Br. Eötvös József «Magyarország 1514-ben» czimü történeti regényének aesthetikai méltatása, jutalma 20 korona. 3. Legsikerültebb elbeszélő költemény vagy szatira, jutalma 20 korona. Ezekon kívül 10—10 korona van kitűzve egy komoly tartalmú és egy humoros költemény legjobb szavaltatának jutalmául.

Továbbá Bernstein Mór ottani könyvkereskedő 100 koronát tűzött ki oly czélből, hogy fele egy philologiai, fele pedig egy természet-tudományi pályatétel legjobb kidolgozójának adassék. A tanári kar a következő tételeket tűzte ki.

I. a philológiából:

a) Horatius kedélye és jelleme az iskolában tárgyalt költemények alapján. Azok közül bármelyiknek verses fordítása.

b) Xenophon és Herodotes összehasonlítása történetirői és nyelvészeti szempontból; mindkét íróból egy-egy tetszés szerinti fejezetnek szép prózában való fordítása.

c) Goethe és Euripides Iphigeniájának összehasonlítása inventió és kidolgozás szempontjából. Goethe nyelvezetének görögös reminiscenciái.

II. a term. tud. köréből.

a) Gyűjtessenek össze és határozottassanak meg S.-Sztygyörgy város környékének közönséges virágos növényei.

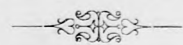
b) Gyűjtessenek össze és határozottassanak meg a Sepsí-Sztygyörgy város környékén előforduló pillangók.

c) Targyaltassék az inga mozgása. Minő alkalmazása van a gyakorlati élet és tudomány terén?

Hangverseny. A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó kollegium tanuló ifjusága márcz. 2-án tartja meg hangversenynyel egybeketött estélyét az ifjusági könyvtár és convictus javára.

A dévai kir. főreáliskola ifj. önképzőköre febr. hó 9-én tartotta meg rendes heti gyűlését Ferenczy Gyula tanár ur elnöklete alatt. — A tárgysorozat a következő vala: I. «Tóth Kálmán emlékezete», felolvassa Pakóts József; (dicséretes). II. «Egy kedves ember», előadja Fekete Károly; (egyszerű). III. «Mikes Kelemen és törökhoni levelei», írta Fried Ármán, felolvassa Vitán Gábor; (egyszerű). IV. «Judás», írta Várad Antal, szavalja Szabó B. (Különös hatással előadott szép szavalt, bírálók dicséretessel, tanár ur jóval fogadja el. Tehát jó). V. Első számú dolgozatot bírálja Fischer Ferencz. VI. «Zsibón», Boér Mihálytól, szavalja Krisán Márk; (egyszerű). VII. «Kölcsey hazafias költeményei», felolvassa Szoukoup Bálint; (jó). VIII. «Szép Ilonka», szavalja Gerey Lajos; (jó). — A gyűlésen Téglás Gábor igazgató ur is jelen vala.

A szentesi főgymnázium Horváth Mihály önképzőköre, 1895 febr. 12-én egy igen sikerült táncmulatságot tartott, mely anyagilag és erkölcsileg szépen sikerült. — A kör január 27-én a következő pályakérdéseket tűzte ki. A rendes tagok részére: 1. Szabadon választott tárgyú értekezés. Jutalma 10 korona. 2. Szabadon választott tárgyú elbeszélés, rajz, életkép stb. Jutalma 6 korona. 3. Műfordítás. Jutalma 6 korona. 4. Lyrai költemény. Jutalma 6 korona. A pártoló tagok részére: 1. Elbeszélés, tetszés szerinti tárgyú. Jutalma 4 korona. 2. Szabadon választott tárgyú leírás. Jutalma 4 korona. Ugyanezen az ülésen tartott meg továbbá a vizsgaválási-verseny, melyen Virágos Sándor VIII. o. t. Hangay «Fogadás» című monológjának az elszaválásával volt a nyertes. — 1894 február 10-én tartott ülésen az elbeszélésre, mint pályakérdésre beérkezett dolgozatok felett döntött a kör. A jutalmat nem adták ki, de azért a «Régi történet» című rajz szerzőjét, Ónodi Sz. Sándor VIII. o. tanulót megdicsérte. — A kitűzött pályázat határideje április 21.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI. Aradi-utca 8.

Szerkesztői üzenetek.

Jaszenovics J. Déva. Nem ezerzúval. Kaiser J. Rendben van. Kársley B. Eperjes. A szedő tévedése volt, ön helyesen írta. Ujra kiírni nem volna érdemes. Schwarcz S. Sopron. Kis türelmet kerünk, meg fogja kapni. N. N. Budapest. Sziveskedjék hozzánk faradni, a kívánt példányt rögtön átveheti. A pakolás és szállítás igen nehéz ilyen téli időben. tehát, hogy a küldeményben haj ne essék, csakis személyes megjelenése esetén adhatjuk át. Minő kitünő humorista lesz magából! Előre is örüünk annak, hogy zsenije megnyilatkoztatására mi vagyunk szerencsések először alkalmat adni. Látogatásának előre is örvendünk. K. F. Pápa. Versei nem ütök meg a mértéket. Szigeti R. N.-Kanizsa. Azt nem tesszük meg, hogy az iskolában feladott témákra mindenkinek vázlatot adjunk. Képzelmek csak, mennyi dolgunk lenne akkor. Halmay Gy. Miskolc. Köszönjük, az érettségi feladatok már minden intézetből megvannak. Deckert J. Eperjes. Maga jutalmat vár, hiszen még semmi szolgálatot sem tett. Onnét különben már többen is küldtek be tudósítást. Ha előfizetőink száma a negyedév végéig emelkedni fog, akkor minden tudósítónk fog kapni t. példányt. De előbb érdemet kell szerezni, mert csak azt lehet jutalmazni. Mi csak a szorgalmas tudósítóknak fogunk t. p. küldeni. Egy-egy közleményért nem jár semmi. Az önképző köröknek maguknak kell érdeklőben lenni, hogy működésükről a többi intézetek is hírt vegyenek, a mi azt hisszük, minden intézetnek csak előnyére szolgál. Fischer Irén. N.-Várad. Írása inkább fiura mint leányra vall, de kívánságát azért teljesítjük. Írjon nekünk egyszer egy levelet önmagáról s írja meg, miért járhatja a Tanulók Lapját, hogy tetszik az magának s mi tetszik benne. Brandt J. Kaposvár. Lap is, honorarium is egy kicsit talán még is sok lenne? De hát a lapot sem lehet egyszeri tudósítással kiérdemelni. P. S. Újvidék. Gyűjtőivet a kiadóhivataltól kérjen. B. A. A Hymnus parodiája nem közölhető. Tóth J. Sopron. Bármikor megrendelheti az előző negyedekét s a múltév is, ez utóbbit köve 2 frt 50-ért. Breit A. Szatmár. Hat osztály és jegyzői vizsga. Bányász J. Bpest. Ön beküldött hozzánk egy esomó talányt, sakkrejtvényt stb. s ezt írta alá: szerkesztette és combinálta Bányász Jenő középker. tanuló. Mi ezek közül egyet kiadtunk s a többire is rákerült volna a sor, — hanem a véletlen úgy akarta, hogy a maga első száma kockarejtvényét a febr. 13-iki póstával Esztergomból egy Blumschein Tivadar nevű előfizetőnk is beküldte, de ő csak annyit írt alá: közli B. T. Nekünk csak az ellen van kifogásunk, hogy azt a rejtvényt, melyet maga is onnét írt ki, a honnan azt B. T. írta, miért adja azt nekünk «sajátja» gyanánt nem félt attól, hogy ha a neve alatt megjelenik az a rejtvény, előfizetőink, akik a forrást ismerik, tömegesen tiltakozni fognak az «elidegenítés» ellen? Ily módon nem volt nehéz önnék egyszerre 17-et beküldeni, de ezek után ne csodálja, ha mi a rejtvények eredetiségében nem bízva azokból nem fogunk közölni egyet sem, mert orgazdák nem akarunk lenni. Piukovics J. Újvidék. A pályatételeket azért nem közöljük, mert beadási határidejük már ugyis lejárt. A többiért köszönet.

Kiadóhivatali üzenetek.

Lapunk első hat számából minden példányunk elfogyott, úgy hogy azokat újból kell nyomtatnunk. Ujonan belépő előfizetőinket arra kérjük, legyenek szivesek türelemmel lenni míg a példányok elkészülnek, mert mi jegyzékbe véve azok neveit, kiknek az előző számok hiányzanak, pótlólag mindenkinek meg fogjuk küldeni az első számtól kezdve.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG

Budapest, IX., Lónyai-utca 9.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvetetnek és jutányosan számíttatnak.

ZSILINSZKY MIHÁLY.

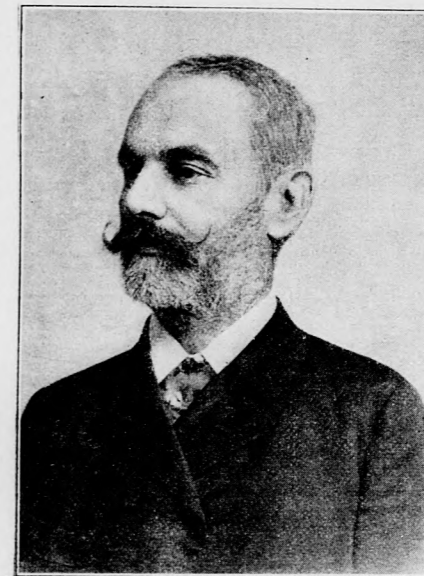
A közoktatásügyi miniszterium államtitkárává a felség a magyar kultúra egyik kiváló bajnokát nevezte ki.

Zsilinszky Mihály a munka embere. Egész élete a munkáé volt, a kulturális munkáé. És annak a poleznak, hova most feljutott, folytonos szorgalmas munkával maga rakta meg az alapköveit, verét kevervén a vakolat mészébe.

Nagyon is igazoltak tehát azok a nagy remények, melyeket az új államtitkár tevékenységéhez fűzünk.

Lelkes, lankadatlan tevékenységének, nagy tehetségének, buzgalmának és tettvágyának ime tág tér nyílik ez új állásán és a mi tapasztalatokat mint tanár, mint theologus, mint képviselő és mint főispán gyűjtött, azt mint államtitkár ugyancsak hasznosan érvényesítheti.

Mert Zsilinszky Mihály a vallás és tanítás ügyét életpályául választotta és mint végzett theologus és középiskolai tanár számos éven keresztül működött Szarvason. Innét választották országgyűlési képviselőnek 1875-ben és azóta ismételtén tagja volt a képviselőháznak. Majd Csongrádmegyé, 1892. év óta Zólyommegyé fő-

ispánja lett. A történettudomány és irodalom terén kifejtett buzgó és sikeres működése alapján a magy. tud. akadémia 1878-ban tagjának meg-

választotta. Eltekintve számos kisebb műveitől, hirlapi cikkeiktől, a melyekkel sűrűn találkozunk, Zsilinszky M. főbb munkái: A linezi béke, A régi magyarországyűlések vallásügyi tárgyalása, Egyforradalmi zsinat és legutóbb megjelent műve: Széchenyi István és a nemzetiségi kérdés, a mely részint aktuális voltánál, részint a szerző békeszerető, jóakaratu fejtegetései alapján általános figyelmet gerjesztett az egész országban.

Tevékeny részt vett a zsinati és egyetemes közgyűlési munkálatokban. Elnöke a

Luther-társaságnak. A felsőmagyarországi hazafias tót közművelődési egyletnek Zsilinszky Mihály egyik megalkotója és több éven keresztül titkára és főtisztviselője volt.

Wlassich Gyula közoktatásügyi miniszternek bizonyára szerencsés keze volt «első munkatársának» megválasztásában. Olyan férfit vett maga mellé, a ki osztatlan bírja mindazok bizalmát, kik a magyar kultúra érdekeit szívükön viselik.